

Šilčiau, gali snigti.
Saulė teka 7:08, leidžiasi 4:58

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
EAMarket 1-8100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Sausio-January 27 d., 1972 m.

Kaina 15c

22

AMERIKA PASIULĖ NAUJA TAIKOS PLANĄ

NAUJOS PROBLEMOS PENTAGONE

WASHINGTONAS. — Gynybos sekretorius Melvin Laird, aiškindamas Atstovų Rūmų Ginkluotųjų Jėgų komitete apie Pentagono prašomas naujas sumas 1973 metų biudžetą, pareiškė, jog kilo nerimas dėl vadinamo EMP-elektromagnetinio pulsavimo, kurį gali sukelti branduolinių bombų sprogdimas Amerikoje. Priešui pasiuntus į Ameriką kelias ar keliolika branduolinių raketų, sprogdimas gali suparalizuoti visą komunikaciją, sugadinti elektroninius susižinojimo kelius, nutildyti radarus. Tokiu atveju ginkluotos Amerikos jėgos liktų be vadovybės, nes prezidentas ar štabo nariai nebegalėtų susirišti su kovos daliniais.

Ši problema reikalinga tolimųjų studijų ir joms reikia lėšų. Yra planas vyriausią komandą perkelti į septynis Boeing 707 lėktuvus, kurie puolimo atveju būtų ore ir jų nepalietų priešų branduolinių ginklų. Iš tų lėktuvų tada ateitų įsakymai priešpuoliui vykdyti. Yra ir požeminiai komandos centrai Marylande, Virginijoje ir Colorado. Pavojaus atveju šie centrai perimtų Amerikos gynybos vadovybę ir smogtų priešui branduoliniu smūgiu, kad ir po priešų puolimo.

Pentagonas skelbia, kad gynybos pasakatoriai bus paskirti dabartinis JAV ambasadorius V. Vokietijoje Kenneth Rush. Visai nauja vieta Pentagono rišasi su anksčiau minėta ryšių problema. Prezidentas paskyrė Eberhard Rechin, 46 m. gynybos sekretoriumi telekomunikacijų reikalams. Iki šiol jis buvo Pentagono "Research and Development" istaigos direktoriumi.

AFL-CIO išėjo prieš Nixoną

WASHINGTONAS. — Amerikos darbo unių federacija prieš prezidento rinkimus paprastai laukdavo, kas nominuotų prezidento vietą ir tik tada paskelbdavo, ką ji rinkimuose remia. Ši kartą su tradicija buvo pralaukta. Federacija paskelbė, kad ji dės visas pastangas, kad nebūtų perrinktas prezidentas Nixonas. Nežiūrint kam demokratų pasirinktų savo kandidatą, jam yra garantuota unių vadovybės parama.

Darbo unių jau seniai reikiama nepasitenkinimą dabartinės vyriausybės ekonomine politika. Todėl ateinančiuose rinkimuose, kaip pranešė ALF-CIO politinio švietimo direktorius Alexander Barkan, unių sieks Nixono pralaimėjimo ir stengsis šalia pažangaus prezidento, išrinkti darbininkams palankius asmenis į Senatą ir į Atstovų Rūmus.

Išlows demokratų susirinkimuose, kurie įvyko visuose demokratų partijos skyriuose, sen. Muskis gavo daugiausia balsų — 35,5%. Daug ką nustebino sen. McGovern gautas balsų skaičius — 22,6%. Kiti kandidatai: Humphrey, Jackson, Shirley Chisholm, McCarthy tegavo vos virš 1% kiekvienas. Apie 35% pasisakė dar nepasirinkę kandidato.

Tito įsakė reformuoti partiją

BELGRADAS. — Jugoslavijos prezidentas Tito pareiškė komunistų partijos konferencijoje, kad ateityje teks perorganizuoti visą partijos struktūrą. Atskiri partijos skyriai pasidarys per dideli, reikės grįžti prie mažų celių, kuriose didesni balsų turėtų darbo žmonės, o ne

IŠ VISO PASAULIO

CIURICHAS. — Šveicarijos policija norėtų pasikalbėti su Ispanijoje gyvenančiu amerikiečiu rašytoju Clifford Irving, kuris gyrėsi parašęs milijonieriaus Howard Hughes autobiografiją. Šis paneigė kalbėjęs apie biografijos rašymą su rašytoju. Knygų leidykla sumokėjo milijonieriui 650.000 dol. už biografiją, bet milijonierius tų pinigų negavęs. Pinigai vis dėl to dingo iš Šveicarijos banko. Rašytojas Irving sako, kad jis į Šveicariją nevažiuos, jis grįšias į Ameriką.

MESA. — Arizonoje mirė 94 m. buvęs sen. Carl Trumbull Hayden, buvęs Arizonos atstovu Kongrese 57 metus.

MASKVA. — "Pravda" kritikuoja literatūros kritikus, kad tie kartais praleidžia ideologinius netikslumus knygas. Rašytojams patariama budriau sekti marksistinio grynumo ir stropiau laikytis partijos nurodymų.

MILWAUKEE. — Teisėjas atmetė ligoninės reikalavimą paskirti globėją 77 metų moteriai, kuri atsisako leisti nuplauti gurgenuojančią koją. Ji su ta koja mirs, tačiau nesileidžia operuoti. Teisėjas nusprendė, kad sveiko proto žmogus turi teisę atsisakyti medicinos pagalbos, nors dėl to jis ir mirs. Įstatymai negalį jo versti dirbtinomis medicinos priemonėmis prailginti gyvenimą. Teisėjas pridėjo: "Leiskite pacientei iškeliauti ramiai, Dievo malone".

LONDONAS. — Laiškas, pasirašytas 187 britų mokslininkų išpėja "Times" laikraštyje, kad artėja ekologinė krizė. Reikia skubiai pakeisti žmogaus santykiavimą su aplinka.

Š. Arijo šauda policininkus

BELFASTAS. — Airių kovotojai šiaurinėje Airijoje pagrobė katalikų policininką, kurio automobilis vėliau buvo rastas nepriklausomos Airijos pusėje, apie 10 mylių nuo Š. Arijos sienos. Newry mieste buvo pašautas kitas katalikas policininkas, o Belfasto iš automobilio peršauti du policininkai.

Slapta airių armija keršija tiems katalikams, kurie dirba kartu su protestantais prieš katalikų interesus. Be to, paskutinės katalikų demonstracijos policija labai aktyviai dalyvavo. Todėl per dvi dienas buvo peršauti penki policininkai.

technokratai ir biurokratai, kas dabar yra įvykę. Pats vykdymas partijos biuras sumažintas iš 15 asmenų iki 8.

Kroatijos krizė buvusi irgi nedisciplinuotos partijos išdava. Teks sutamprinti partinį budrumą ir organizacijos veiklą, pareiškė Tito.

Panašios nuotraukos rodė sovietų žydus, bučiuojančius Izraelio žemę. Čia tačiau yra Prancūzijos aerodromas, kuriame keturi fotografai ieško geriausios pozicijos nufotografuoti naują prancūzių anglių jėgomis pastatytą Concorde lėktuvą.

Italų dešinieji pasitiki ateitimi

ROMA. — Italijos naujaisiais fašistais vadinama politinė partija — Italų Socialinis Judėjimas, sekmadienį turėjo konferenciją, su kuria pradėdama rinkiminę kampaniją, nors rinkimai turi įvykti tik 1973 m. gegužės mėn. Judėjimo vadas Giorgio Almirante pabrėžė, kad jo grupė teks pareiga apjungti dešiniojo sparno italų partijas. Jis tikisi pritraukti apmirusios monarchistų partijos likučius ir dešiniuosius krikščionis demokratų, kurie ima nusivilti savo partijos koalicija su socialistais.

Italų Socialinis judėjimas turi parlamente 25 atstovus iš 630, tačiau tikisi būsimuose rinkimuose laimėti 80-100 vietų. Partija pabrėžia "įstatymų ir tvarkos" šūkius ir laukia iš jaunųjų karininkų, policijos, vidurinės klasės bei iš netvarka nepatenkintų darbininkų paramos.

Studentus Egipte kurstė pašaliečiai

KAIRAS. — Prezidentas Sadatas tvirtai atmetė studentų reikalavimus ir priekaištus, kad jis tik kalba apie karą su Izraeliu, bet nieko nedaro. Jis įsakė 30 studentų vadų teisti, kitus suimtuosius paleido. Prezidentas pareiškė, kad karas su Izraeliu neišvengiamas, tačiau pirma reikia pašalinti kai kurias kliūtis, prieš nustatant puolimo dieną.

Studentai demonstruodami gatvėse išdaužė sovietų bibliotekos langus. Rusai yra kaltinami, kad jie nesilaiko savo žodžio ir pilnai neremia arabų.

Sadatas nurodė, kad reikia pasitikėti valstybės vadais. Juk niekas iš Stalino ar Churchillio ne-reikalavo kovos planų II-ojo Pasaulinio karo metu. Taip ir Egiptui visuomenė neturi reikalauti visų planų atidengimo iš savo vyriausybės. Sadatas pridėjo, kad saugumo policijos žiniomis, studentus kurstė "pašaliečiai".

NEW YORKAS. — Prie Portugalijos lėktuvų bendrovės pastato buvo padėtos kelios bombos, kurių viena sprogo, šiek tiek sužalodama laiptus. Spėjama, kad tai juodųjų darbas.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Prezidento patarėjas dr. Kissinger spaudos konferencijoje pareiškė, kad pačioje jo pasimatymų su Hanojaus diplomatais pradžioje, jis pasiūlė išvesti visus Amerikos kareivius iki rugpjūčio mėn. 1972 m., tačiau Hanojus užsispyręs reikalavo, kad Amerika pasitraukdama nuverstų Thieu vyriausybę Saigone.

◆ Šiaurės Vietnamas kaltina prezidentą Nixoną, kad jis noris apgauti amerikiečių visuomenę prieš rinkimus. Nixonas žadėjęs niekam neskelbti apie slaptus pasitarimus. Jis sulaužęs savo žodį, jis nesilaikysias ir susitarimų.

◆ Vyriausybė vakar prašė Kongresą sustabdyti Vakarų pakraščio uostų darbininkų streiką.

◆ Žydų Gynybos lyga vakar New Yorke padėjo visa eilę padegamųjų bombų, kurios tarp kitų sužeidė garų koncertų organizatorių Sol Huron.

◆ Cincinnati mieste sudegė senelių prieglauda. Vakaro buvo rasti 9 sudegę kūnai. Jų gali būti daugiau.

◆ Amerikos ambasada Graikijoje pripažino, kad Amerika stengiasi gauti Graikijoje savo karo laivynui bazes.

◆ Pietų Vietnamo prezidentas Thieu pasakė kalbą, kurioje pritarė Amerikos taikos planui ir pažadėjo pasitraukti prieš naujus rinkimus iš valdžios. Komunistai turį atsisakyti smurto ir pažadėti priimti rinkimų rezultatus.

Pakistanas nebus Sovietų Sąjungos

RABAT. — Maroke būdamas Pakistano prezidentas Bhutto išgirdo, kad sovietai pripažino Bengalijos valstybę. Jis pareiškė, kad Pakistanas bus realus ir nenutrauks su sovietais diplomatinį ryšį. Kartu jis pareikalavo, kad Indijos kariuomenė pasitrauktų iš Bengalijos-Rytų Pakistano, su kurio vadais Pakistanas noris pradėti geros valios ir susipratimo pasitarimus.

Čekoslovakijos vyriausybė irgi paskelbė, kad ji pripažįsta Bengalijos suverenumą.

Skirs Japonijai naują ambasadorių

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas nutarė pakeisti ambasadorių Japonijoje ir yra numatęs skirti Robert Ingersoll, biznierių, Borg-Warner korporacijos pirmininką. Sakoma, kad prezidentas ir jo patarėjas Kissingeris yra nepatenkinti dabartinio ambasadorium Armin Meyer, nes jis buvęs per minkštas su japonais ekonominėse derybose.

Jei senatas Ingersoll patvirtintų, jis būtų pirmas biznierių, paskirtas ambasadoriumi Japonijoje, kur dažniausiai būdavo karjeros diplomatai skiriami. Ingersoll yra ne kartą buvęs Japonijoje, kur jis turėjo biznio reikalų.

Johnsonas apie respublikono širdį

AUSTIN. — Buvęs prezidentas Johnsonas, atidarydamas savo vardo muziejų Austine švietimo klausimais diskusijas, papasakojo demokratų partijoje pamėgtą anekdotą apie vieną Texas "kaubojų", kuriam gydytojai patarė daryti širdies perkėlimo operaciją. Pacientui buvo pasiūlytos trys širdys: jauno slidinėjimo instruktoriaus, gražios filmo artistės ir 65 metų respublikono bankininko širdis.

"Kaubojus" pasirinko bankininko širdį, kuri jam buvo įdėta. Klausiamas, kodėl jis pasirinko šią širdį, pacientas aiškino: "Aš norėjau širdies, kuri niekada nebuvo naudota".

HANOJUS REIKALAUJA, KAD JAV NUVERSTŲ SAIGONO VYRIAUSYBĘ

WASHINGTONAS. — Antradienio vakare prezidentas Nixonas kalbėjo per televiziją į Amerikos gyventojus ir atidengė staigmeną: per paskutinius 30 mėnesių jo patarėjas dr. Kissinger 13 kartų važiavo slapta į Paryžių ir ten derėjosi su Šiaurės Vietnamo svarbiu vyriausybės nariu Le Duc Tho bei su ministru Nan Thuy, Šiaurės Vietnamo delegacijos Paryžiaus taikos derybose vadu. Amerika tuose susitikimuose pasiūlėsi komunistams visą eilę nuolaidų, tačiau šiaurės Vietnamas visus pasiūlymus atmetęs.

Pranešdamas apie tuos pasitarimus ir apie siūlomą taikos planą, prezidentas pabrėžė, kad slapta gaudami Amerikos pasiūlymus, komunistai vis didino reikalavimus viešose derybose. Svarbiausios Amerikos nuolaidos buvo šios: nauji prezidento rinkimai Pietų Vietname, kur tuos rinkimus prižiūrėtų tarptautinė komisija ir kur dalyvautų visos politinės partijos, neišskiriant ir Viet Congo. Pietų Vietnamo prezidentas Thieu ir premjeras Huong pažadėjo prieš rinkimus pasitraukti iš pareigų ir palikti P. Vietnamo valdymą senato pirmininkui.

Kita taikos plano dalis: Amerika, susitarus dėl to plano, 6 mėnesiai po susitarimo išveža visus savo ir sąjungininkų kareivius. Abi pusės tuo pačiu laiku paleidžia visus savo belaisvius. Susitarimą pasirašius, paskelbiamos karo pailubos, abi Vietnamo dalys pažada laikytis Ženevos susitarimo 1954 m. Amerikai išėjus iš Vietnamo, padėtų ir Š. Vietnamui lėšomis, kad Indokinija galėtų atsistatyti po varginančio karo.

Prezidento paskelbtas taikos planas šiandien bus viešai pasiūlytas komunistams taikos derybų sesijoje. Prezidentas nurodė, kad komunistai viešai reikalaujo tokių sąlygų išpildymo, kurias išpildyti Amerika pati pasiūlė slaptuose susitikimuose. Tas rodo, kad Hanojui svarbu skaldyti Amerikos visuomenę, nes daug politikų, nežinodami tikros padėties, kartoją Hanojaus reikalavimus ir kaltino vyriausybę, kad ji pav. — nenustato atsitraukimo datos.

Baigdamas prezidentas pabrėžė, kad Hanojaus reikalavimas, kad Amerika, pasitraukdama nuverstų Thieu vyriausybę, negali būti priimtas. Priešas turi suprasti, kad, siekiant taikos, reikia skirti susitarimą, o ne idavimą.

Prezidentas pridėjo, kad Amerika pasirengusi tuoj pat derėtis dėl taikos. Jei priešas atmes pasiūlymą derėtis, Amerika toliau tęs savo numatytą planą. Ji pasitrauks iš Vietnamo ir stiprins Pietų Vietnamą, kad jis galėtų gintis nuo komunistų agresijos. Jei priešas atsakys į taikos planą padidindamas savo atakas, pareiškė Nixonas, "aš kaip Vyriausias karo jėgų vadas imsiu atsakomybę apsaugoti mūsų pasiliekančius kareivius".

Hanojaus radijas, vos 12 val. praslinkus po Nixono kalbos, tuoj paskelbė, kad planas esąs "nieko naujo". Amerika turinti nu-traukti paramą Saigono vyriausybei.

Atrodo, kad komunistai siekia, kad Amerika nesipriešintų jų agresijai prieš Pietų Vietnamą. Nėgana to, komunistai tikisi ir reikalauja, kad Amerika jiems padėtų agresiją vykdyti, nuversdama prieš komunistus nusistatiusią valdžią.

Viet Congo atstovybė Paryžiuje paskelbė, kad prezidentas

Uždraudė išnaudoti diplomatų žmonas

WASHINGTONAS. — Valstybės departamentas išsiuntinėjo bendrąsias visoms ambasadoms, kurioms nurodoma, kad amerikiečių diplomatų žmonos yra "privatūs" asmenys, kurių negalima įtraukti į vyriausybės tarnybą be jų noro. Iš žmonių tik galima reikalauti, kad jų elgesys nedarytų gėdos Amerikai. Jokių atvejų vieno diplomato žmona neturinti teisės įsakinėti kito diplomato žmonai.

Šios taisyklės išsiuntinėjimas pravedus ambasadoje apklausinėjimus ir radus, kad kai kurių diplomatų žmonių skundai buvo pagrįsti. Anksčiau ambasadorių žmonos reikalaudavos iš jaunesniųjų diplomatų žmonių įvairių patarnavimų, net skalbimo, virimo ir kitų darbų. Diplomatinčiuose priėmimuose jaunesnės ponios buvo verčiamos gaminti užkandžius ir kitaip patarnauti. Skundai pasiekė valstybės departamentą. Ateityje žmonių socialinė veikla nebebus rašoma ir atskirų diplomatų tarnybos raportus ir ponios ambasadorienės nebūtų galios jaunesnių tarnautojų šeimoms.

Sovietų propaganda JAV universitetuose

COLUMBIA. — Sovietų poetas Jevtušenko važinėja po Ameriką skaitydamas savo poezijos kūrinius. South Carolinos universitete jo klausėsi 4.000 žmonių, daugiausia jaunuimo. Poetas moka jaunimui pataikauti. Jis atėjo į sceną amerikietiškomis "kaubojų dungarees" kelnėmis, atlaipais marškiniais.

Tarp savo kūrinių prieš antisemitizmą, prieš karą, Jevtušenko randa progą skatinti Rusijos ir Amerikos draugystę. Gėles esančios geriau už kulkas. Jevtušenko esąs neblogas artistas, mokąs naudoti skaitant ne tik balsą, bet rankas ir visą kūną. Studentai jam sukėlė ilgą ova-cijas.

NEW YORKAS. — Graži 17 metų mergina Barbara Brimmer stengiasi įstoti į karo laivyno akademią, kurioje iki šiol moterų neįleidavo. Sen. Javits remia jos kandidatūrą, sakydama, kad ji nebūtina turi vadovauti karo laivui. Mergina norinti būti jūrų laivyno gydytoja. Jos tėvas irgi praleidęs gyvenimą karo laivyne, dabar tapęs atsargos komandieriu.

Nixono planas yra skirtas vidaus politikai, prieš rinkimus vedama — propaganda. Tos pačios nuomonės yra ir liberalų demokratų kandidatas į prezidentus sen. McGovern.

DETROITO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

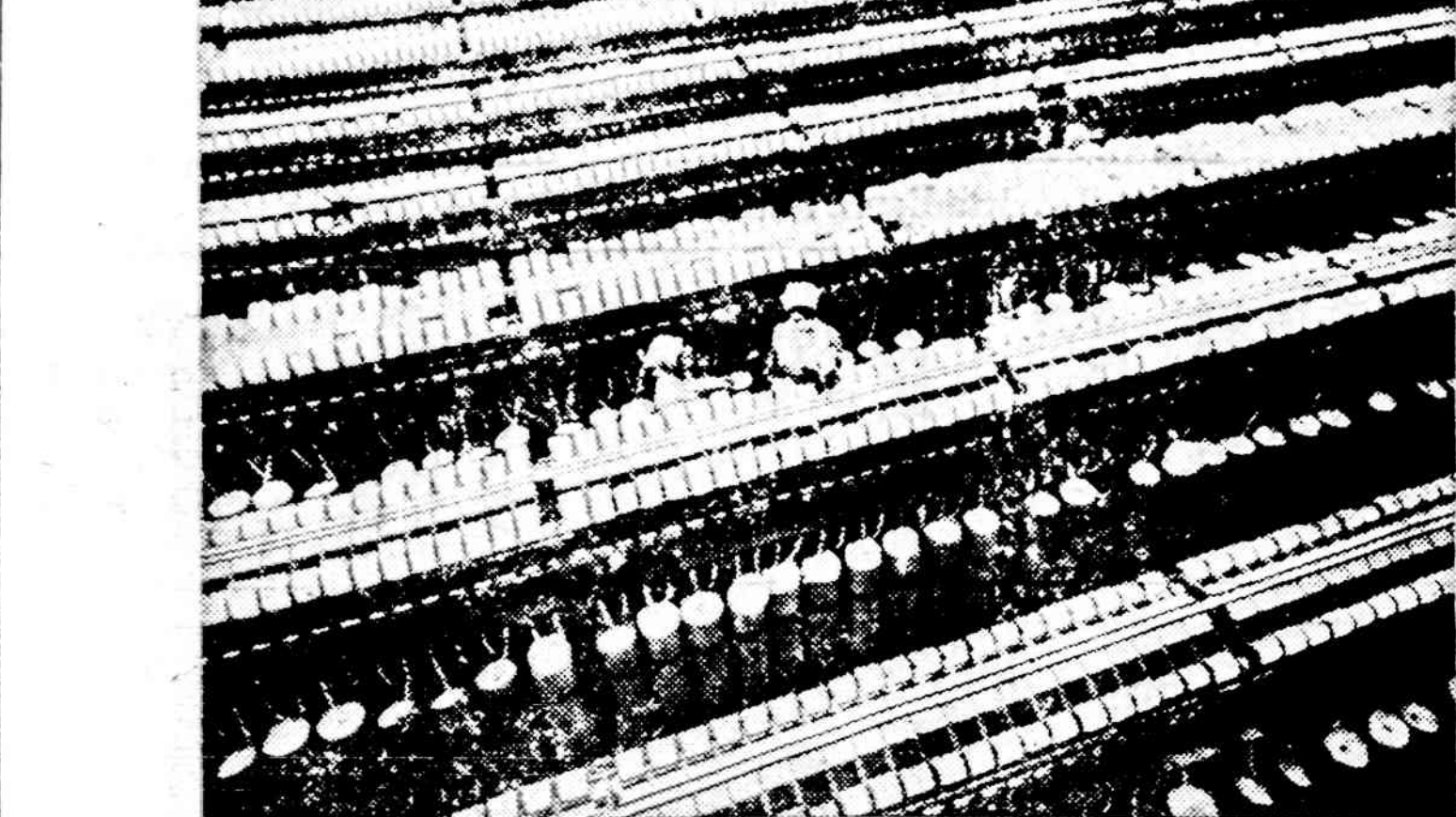
Lietuvių kultūrinis centras
— nebe mirazas

Detroito lietuviai 1972 metų sausio 11-ą, manau, ilgai atmins. Tą dieną Detroito katalikų kurija galutinai patvirtino visus Dievo Apvaizdos parapijos statybų planus, davė leidimą tuojau pradėti statybas ir pažadėjo prasyti 100,000 dolerių paskolą dešimčiai metų, jeigu tokios paskolos prireiktų.

Kokios gi statybos čia netrukus prasidės? Ogi tautinė parapiinė Dievo Apvaizdos bažnyčia, skirta tik lietuviams ir, svarbiausia, kultūrinis centras. Trečiasis statybų objektas, klebonija, jau yra užbaigta ir šiomis dienomis klebonas su vikaru į ją persikrausto iš pora metų už didelius pinigų nuomotų patalpų.

Nors apie Dievo Apvaizdos parapiją čia esu ne kartą rašęs, bet dėl didesnio aiškumo pakartosiu tai, kas svarbiausia. Prieš pora metų per Detroitą vedamas naujas greitis, kurioje Dievo Apvaizdos vardo lietuvių baž-

nyčia, kuri apie 20 metų (statyta 1949-aisiais) stovėjo Grand River ir Schaefer gatvių sankryžoje. Tą bažnyčios ir parapijos pirmakūnė buvo šv. Jurgio bažnyčia ir parapija, gerą ketvirtį šimtmečio gyvenusios rytinėje Detroito miesto dalyje, buvusioje lietuviškoje saloje. Pastatius Dievo Apvaizdos bažnyčią, šv. Jurgio bažnyčia buvo atiduota juodaodžiams, nes jie aną miestą dalį buvo šimtaprocentiniai apgyvenę ir lietuvių bei negausius kitų tautybių baltuosius seniai išgiję. Šv. Jurgio bažnyčia, juodieji tik kelerius metus tesinaudojo, nes ją irgi greitkelis (vienas pirmųjų Detroito), nuėmė, jau yra užbaigta ir šiomis dienomis klebonas su vikaru į ją persikrausto iš pora metų už didelius pinigų nuomotų patalpų.

Sovietų propagandinė fotografija rodo siūlų verpyklą netoli Maskvos, kur siūlai yra verpiami su spaustu oro jėga.

kurią nori atsiriboti nuo "lietuvių parapijos" vardo ir pagedauja kurti naują, teritorinę parapiją.

Čia tiesiog spontaniškai susiorganizavo didokas būrys naujųjų ateivių, kurių dalis jau anksčiau parapijai priklausė, o kiti skubiai į ją įstojo, ir energingai ėmė siekti tautinės parapijos statuso. O kad naujojoje parapijoje tikrai lietuvių būtų galima ugdyti ir puoselėti, višą laiką neatlaidžiai buvo reikalaujama šalia bažnyčios ir klebonijos erdvių kultūrinių rūmų (activities building). Nors kai kurie senieji parapijiečiai, reikalo gerai nesuprasdami, kultūrinio pastato statybos nerėmė, o vienas kitas ir atvirai prieš tai pasisakė, didelė dauguma nenusi- leido nė per plauką. Apie patį didįjį ir lemiamą mūsų (visuotinė) parapijos susirinkimą kartu su vyskupu Tomu Gumbleton'u, esu čia smulkiai rašęs, tik dabar po ranka neturiu to rašinio, taigi ir tikslios datos. Kai po to susirinkimo įtikintas lietuvių lietuviškumu ir vieningumu, vysk. Gumbleton'as stojo mūsų pusėn ir pats pas kardinolą Dear-

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ
TURTA VERTAS MILJONO

II.

I Lietuvių Tautinių Kapinių sklypų savininkų metinį susirinkimą atėjusieji lietuviai gavę auditorės Frances Sadauskaitės paruoštą praeitų metų pajamų ir išlaidų apyskaitą. Ji buvo atspausdinta ir įteikta kiekvienam sklypo savininkui. Kiekvienas galėjo patikrinti, kiek 1971 metais gauta pinigų ir kiek padaryta išlaidų.

Kiekvieno sklypo savininko akys tuojau nukrypo į paskutinį atskaitos puslapį, kuriame nurodytas dabartinis Lietuvių Tautinių Kapinių turtas. Pasirodė, kad praeitais metais kapinių turtas ne tikai pasiekė, bet ir peršoko milijoną dolerių. Išmokėjus skolas ir mokesčius, kapinių turtas kiekvieną metų didėjo. Kartais jis padidėdavo keliais šimtais, bet praeitais metais jis padidėjo beveik 35 tūkstančiais dolerių.

Kaip praeitais metais Lietuvių Tautinės Kapinės buvo administruojamos, ką kapinių vadovybė bandė daryti ir ką padarė, geriausiai matėsi iš kapinių sekretoriaus Martyno Gudelio paruošto kapinių direktorių raportų sklypų savininkams. Kad apie Lietuvių Tautinių Kapinių dabartinį slojį patirtų ir tie, kurie sklypų savininkų susirinkime nebuvo, bet šiomis kapinėmis domisi, spausdiname visą sekretoriaus raportą. Štai jis:

LIETUVIŲ TAUTINIŲ
KAPINIŲ DIREKTORIŲ
RAPORTAS

kapinių sklypų savininkams, 1972 metų sausio 23 dieną susirinkusiems Dariaus Girėno sarn-

talpomis, su didele sale įvairiausiems pobūviams.

Galėčiau apie besibartinančias statybas ir numatomą lietuviško gyvenimo suklestėjimą jas užbaigus rašyti ir rašyti. Bet tebūna gana. Priešios temos dar tikrai reikės dar daugelį kartų grįžti. Jeigu tikrai viskas įvyks kaip svajojame, tai kult. centro, palygint, pigia kaina įsigijimas bus didžiausias laimėjimas Detroito lietuvių istorijoje. Tuo tarpu jau visi ryžkimės plačiau atidaryti kišenes, kai tik būsim pakviesti aukoti. Sakau ir pabrėžiu žodį visi, nes čia nebe saušėle dabartinių parapičių, o visų Detroito lietuvių reikalas.

Grandinėle atvažiuoja

Čia irgi tik trumpai, tik pirmoji antis. Clevelando Grandinėle atvažiuoja į Detroitą St. Butkaus šaulių kuopos kviečiama. Atvažiuoja balandžio 9 d. ir 3 val. p. p. spektaklį duos Dearborn Hts. vidurinės m-los auditorijoje, 1501 N. Beech Daly Rd. (ten, kur pernai koncertavo Čiurlionis). Man sakė, kad su visais nauja programa ir... su naujais drabužiais, kurie kitaip publiką džiugins ir kitaip kritikus piktins.

mokėjimus. Kartą į metus jie apžiūri kapines, numato taisytnus dalykus ir praneša kapinių užvaizdai. Be jačių direktorių tikrinimo, kapinių vadovybė samdo Bansley & Kiener auditorius, pas kuriuos dirba Frances Sadauskaitė, gerai pažįstanti kapinių atskaitomybę ir mokanti paruošti JAV valdžios pareigūnams bei įstai-goms reikalingus raportus. Me-tų pabaigoje Bansley & Kiener bendrovė paruošia reikalingus raportus, tikrina atskaitomybę ir čia mums paruošė atskaitą, kurią kiekvienas sklypo savininkas jau gavo arba gali gauti.

Praeitų metų paskutinę dieną kapinių turtas, kaip rodo Bansley & Kiener atskaita, pasiekė \$1,000,570.00. 1970 metų pabaigoje jis buvo \$965,794.00, o šiais metais jis jau pasiekė virš milijono dolerių. 1971 metais turtas padidėjo \$34,576.00. Kaip matote, kapinės auga pamažu, tvarkingai ir gražiai. Praeitais metais krašte buvo ekonominių sunkumų, nedarbas padidėjo, bet kapinės vis vien padidino savo turtą, peršokusį milijoną dolerių.

Praeitais metais, be jau minėtos biznio priežiūros, direktoriai dar atliko šiuos darbus:

1. Pirmame praeitų metų posėdyje buvo svarstyta Lietuvių Tautinių Kapinių konstitucijos projektas ir jis atspausdintas. Kapinės turi konstituciją, paruoštą prieš 60 metų.

Valstybės įstatymai ir visi kapinės liečiantieji potvarkiai per tą laiką tiek pasikeitė, kad direktoriai jau seniai svarstė konstitucijos klausimą ir prieš ją sutarimo dėl joms praeitais metais pasiūlyto projekto. Šis klausimas yra šios dienos dienotvarkėje, dėl jo teks skyrium pasisakyti.

2. Direktoriai nupirko naują kasamąją mašiną. Pradžioje darbininkai jos bijojo, bet dabar ją jau gerai pažįsta ir naudoja. Ji paspartina ir palengvina kapinių darbininkų darbą.

3. Krašte dolerio vertė šiek tiek sumažėjo. Atlyginimas už darbą, medžiagas ir patarnavimus padidėjo, todėl vasario mėnesį direktoriai šį klausimą svarstė ir truputį pakėlė kainas už sklypus ir teikiamus patarnavimus. Direktoriai pelenesiekia, bet nori, kad kapinės, priverstos mokėti viršlajikį, neturėtų nuostolių ar išeitų bent lygiomis. Kitose kapinėse kainos už duobes ir patarnavimus yra didesnės.

Reporteris
(Bus daugiau)

MEDIS IR ŠUO

Turguje vienas pilietis, norėdamas nusipirkti šuniuką, klausia šeimininką:

— Ar šis šuo turi genealoginę medį?

Gavo atsakymą: — Jam tinka bet koks medis.

Dr. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazys Grinys Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant pastu reikia pridėti 25 centus pasto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįristą) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

CHICAGOS LIETUVIŲ CHORAS

"PIRMYN"
STATO

FRANZ LEHAR'O TRIJŲ VEIKSMŲ OPERETĖ

LINKSMOJI NAŠLĖ

(THE MERRY WIDOW)

KURI ĮVYKS

ŠESTADIENI KOVO MĖN. 4 d. 8 VAL. VAK.
SEKMADIENI KOVO MĖN. 5 d. 3 VAL. P. P.

DALYVAUJA:

AL. BRAZIS, KRISTINA MILERIŪTE, V. MIELIULIS,
ELEONORA ZAPOLINE, J. LAURSONIS,
J. ALEKSIŪNAS, V. LAZAUŠKAS, A. VIERAITIS,
V. PETRIKONIS, J. VIERAITIS, JOSEPHINE MILERIŪTE,
ZINA POČIENE, GENE PEKSYTE

DIRIGENTAS — REŽISORIUS

MUZ. STEPHENS — STEPONAVIČIUS

OPERETES PASTATYMAS ĮVYKS

MARIA HIGH SCHOOL AUDITORIJOJ
6700 So. CALIFORNIA AVE.

BILJETAI GAUNAMI MARGINIUOSE

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė,
Apie senus laikus,
Kai atvirai ir laumės
Skrajojo po laukus...

S. Petersienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštaviniai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVI. NUKES, 34 psl. su 3 apsakymais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jurates Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.

4. Stasė Vanagaite - Petersienė, LAUME DAUME. 17 eileraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų Zemeje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.

5. Majronis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. Alfonsas Vambutas, TRYS SAKALAI, Liet. Mokytojų 5-gos premijuota knyga. Joje originalūs apsakymai, padaviniai, legendos, novelės. Dail. V. Stančikaitės iliustracijos, 186 psl., kaina 2 dol.

7. Juozas Švaisas, ŠAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršeliais, puikūs 77 psl., leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai Eiliotui padaviniai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemai čiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuotų vaikams perkamas dovanas — pusę knygų, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST. CHICAGO, ILL. 60608.

Dreams
for sale.

Everybody's got a dream lurking around in the back of his mind. A dream vacation. A dream cottage. A dream car.

Dreams can be a lot more fun if you know you're doing something to make them come true.

And that's what the Payroll Savings Plan is all about. When you sign up an amount you specify is set aside from each paycheck and used to buy U.S. Savings Bonds.

Now Bonds mature in less than six years. That's the shortest maturity period ever, and makes Bonds a practical way to save for dreams you want to come true while you're still young enough to enjoy them.

See the folks in the payroll office where you work. They've got dreams for sale.

Now U.S. Bonds pay 5 1/2% interest when held to maturity of 6 years, 10 months (4% the first year). Bonds are insured if lost, stolen, or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

Take stock in America.

Now Bonds mature in less than six years.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

ATSAKYMAS D. A. KIZLAICIUI - KIZLIUI

Malonu konstatuoti, kad mano brošiūros "Lietuvių etninio sąjūdo klausimai" recenzentas, gerb. D. A. Kizlaiciui-Kizliui, su prato ir gana tiksliai (bei glaustai) pateikė svarbesnes joje dėsytas tezes. Čia kartu jis pareiškė keletą priekaištų ir kritiškų pastabų, į kurias randu reikalingą trumpai atsakyti.

1. Recenzentas daro man (brošiūros autoriui) priekaištą, kad, girdi, aš buvęs "švelnus ir atlaidus kritikas" ir "be pagrindo teisingas dėl pareiktų pangermanistinių tezių disertacijose jų autoriui, prof. dr. Z. Ivinskį: "Geschichte des Bauernstandes in Litauen..." (1932) ir prof. dr. A. Salį: "Die zemaitschen Mundarten" (1930).

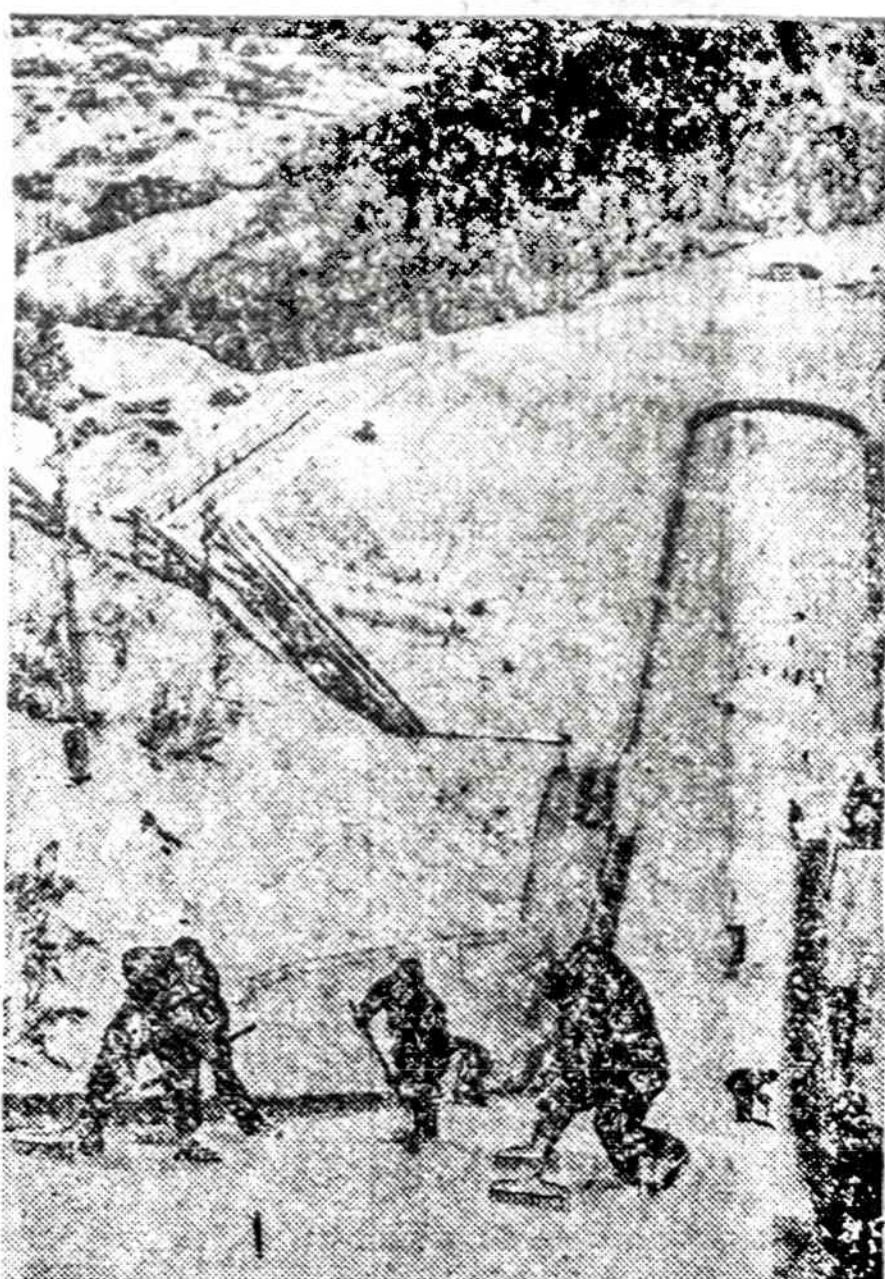
Dėlko aš tai tai dariau, recenzentas nerado reikalo prisiminti, ką tuo reikalu rašiau mano brošiūros 61-63 psl. ir papildomai 98 psl., kur aiškiai pabrėžiau: "Bet jokių būdu nepateisinama, nacių tezių klaidingumui paaiškėjus, jas ir toliau (Saliui) palaikyti ir pisi Liet. Encikl. ir kitur".

Dėl minimo Martyno Gelzinio tezių kritikos (žr.: N. VI.24—VII.8.71) a. a. prof. dr. Z. Ivinskis savo laiške iš VII-16, 1971, rašo: "Labai didelis ačiū už iškarpa (p. Gelzinio straipsnio). Ten būtų galima labai daug kalbėti ir diskutuoti, nors mano darbas rašytas prieš 42-jus metus"... Taigi vieton "daug kalbėti ir diskutuoti", ar negeriau būtų buvę, kaip lietuviui mokslininkui, pasekti prof. Būgos pavyzdžiu ir jo žodžiais — viešai pripažinti, kad "prieš 42-jus metus" rašytoje disertacijoje, įsibrovusios pronacinės tezės, yra "kliaurai klaidingos". Toliau dėl savo rašomos Lietuvos istorijos Z. I. pastebi: "Tikrai p. Gelzinis apsvilęs mano istorija. Ji pretenduoja į mokslinį veika-

lą ir nebus joks "ginklas". Ji nebus primtina visoms grupėms. Aš ją rašau niekam nepataikaudamas... Man Kriavos aktas yra ne falsifikatas, o Mindaugo krikštas irgi dar nereikia galutinio Lietuvos pakrikštyjimo ir t. t. ir t. t. (Perversmo klausimu irgi nieko naujo nerandu šaltiniuose).

"Tik aš naujai Lietuvos istorijos tikrai nepersimokysiu ir už gaunamą honorarą jokiai grupei nepataikysiu. (Visur pabr. Z. I.). Gal kas gali atsirasti, kuris parašytų tokią Lietuvos istoriją, kuri "bus priimtina visoms lietuvių tremties politinėms grupėms"... Tai jis prisimena ir paskutiniam, gautam prieš jo mirtį, iš XI-17, 71 m. laiške. Jis rašo: "Beje, mano Lietuvos istorijos kai kuriuos skyrius esu išsiuntęs į įvairias spausdintiui. Bijau, kad kartais, dar negimęs kūdikis, ims Gelzinio stiliumi bus pešiojamas. Rimtos kritikos nebijau ir tokią savo darbą patieksiu"...

2. 4-tam skyrelyje recenzentas teisingai pastebi: "Iš rašymo eigos (medžiagų paskirstymo) matyti knygelė buvo skubiai rašoma ir skubiai spausdinama". Straipsnį "Naujiems" man tekė paskubinti, nes jau buvo numatyta, kad N. atkarpa bent dviems mėnesiams kita str. bus užimta. Dėlto su N. adm. M. G. buvo susitarta, kad, atspausdinus straipsnį atkarpoje, galėsias jį naujai pertvarkyti ir papildyti ruošiamam jo atspaudui. Atsitiko, kad tuo laiku apvyzdži ir jo žodžiais — viešai pripažinti, kad "prieš 42-jus metus" rašytoje disertacijoje, įsibrovusios pronacinės tezės, yra "kliaurai klaidingos". Toliau dėl savo rašomos Lietuvos istorijos Z. I. pastebi: "Tikrai p. Gelzinis apsvilęs mano istorija. Ji pretenduoja į mokslinį veika-

Šių metų Olimpiados žiemos žaidynės įvyks Japonijoje, Sapporo apylinkėse. Paveiksle matomas Okurama kalnas, kurį japonų kareiviai paruošia slidininkams žuoliui ir tolį varžyboms.

kiu, skaitytojas supras ir atleis autoriui tai, kas įvyko be jo kaltės ir blogos valios.

3. Dėl recenzento pastabos (žr. sk. 3), kad knygelės autorius "nepateikia galutinės nuomonės, kokios lietuvių tautos etnografinės sienos (naujamame persigrupavime, kuris turi įvykti) būtų priimtinausias", turiu pastebėti, kad tai buvo paruošta papildyme atspausdinto teksto. Kitaip būtų, uto klausimu dalinai buvo pasisakyta kitam str.: "Lietuvių etninės sienos — visų bendras rūpestis" (žr.: N. X-13 ir X-14). Šį str. laikau lyg ir priedu prie mano minimos brošiūros.

Čia aiškiai pasisakiau dėl etninės sienos su latviais, kai dėl etninės sienos su gudais (krievais-krieviais), tai pritariu etnogr. sienų Tyrimo Instituto jo žemėlapyje pravestai sienos linijai, su sąlyga, kad j turėtų būti suderinta su prof. J. Ochmanskio pravesta kilčių siena. (ji pravesta knygelėje įdėtam 3-čiam žemėlapyje) ir su Lietuvos Propria 1566 m. siena. Abejotinus plotus (pvz., Baltstogės-Baltvydžio plote) tektų žymėti liet. etninio žemių spalvos brūkšniais. Naugarduko sritis nuo amžių buvo lietuviška. Kievo kunigaikštis Jaroslavas 1040 ir 1044 m. žygiavo prieš lietuvius: "Ejo Jaroslavas į Lietuvą ir pavaras į kūrė Naugardą (dab. Naugardukas) ir sustvirtino jį". žr.: Polnoje sobr. rus. lietop. IX, 82, 83).

Kai dėl vakarinės sienos, tai neabejotinai lietuviškos etninės žemės yra ištisai visos apskritys, kurias vokiečiai nuo senų laikų išskyrė ir vadino (Preussisch Litauen) taigi pilnai Alėkso Margrabavo, Galdapės, Unguro ir kt. apskritys). Taip pat (pagal Tetznerį ir vietovardžius) ištisai lietuviškos yra Girdavos, Vėluvos, Labguvos, Karaliaučiaus su Fischhausenu apskritys, ir visi žemės plotai į rytus nuo upės Alnos, kaip Lietuvos valdovai Kęstutis ir Algirdas nurodė ir reikalavo, kaip lietuviškas žemes gražinti Lietuvai krikšto derybų sąlygose Vroclave (Breslau) 1359 metais. Į šiuos plotus įėjo Barta, Gailinda, dalis Sūduvos ir Varmos žemių. Vėliau dalis šių žemių buvo kolonizuota mozūrų, vokie-

čių išskirta ir pavadinta Provinz Masuhren.

Dėl srities tarp upių Alnos ir Paserijos ištiso etninio lietuviškumo reikėtų daugiau duomenų, greičiausiai tai buvo kalbos žvilgsniu pereinamoji sritis iš lietuvių į prūsus, dėl ko ir Lietuvos valdovai Kęstutis ir Algirdas jos nereikalavo gražinti Lietuvai. Kadangi ši sritis godyme atspausdinto teksto. Kitaip būtų, uto klausimu dalinai buvo pasisakyta kitam str.: "Lietuvių etninės sienos — visų bendras rūpestis" (žr.: N. X-13 ir X-14). Šį str. laikau lyg ir priedu prie mano minimos brošiūros.

Čia dar tektų prisiminti, kad Alėkso apskrities vardui atitiktų Oleksas-Mielaukių miestelio (Labguvos apskr.) dalies vardas.

Dr. A. Salys (žr.: Liet. Encikl. XXIV t., Prūsai 146—157 psl.) suprūšino pagal kryžiuočių ordino kronikininką Dusburgą — sūduvių, nadruvių, skalvių, nekaltant jau apie žemių (samusambius). Bet XVI a. įvyksta staigmena, tiesiog stebuklas — jų vietoje, tartum iš po žemių, atsiranda lietuviai-lietuvininkai.

Iš trečiojo prūsų katekizmo prakalbos (rašo Salys) sužinome: 1. kad Vėluvos apylinkės prūsai (!) "savo akcentą šiek tiek kreipia į lietuvių kalbą (nach dem Litauischen lenken)" ir kad Ordino apgyvendinti Semoje sūduviai suprantą katekizmo kalbą. 2. "J. Bretkūnas, gimęs Bambluose netoli Friedlando (prie Alnos), iš motinos Varnynaitės, iš mažens kalbėjęs prūsiskai, lietuviškai išmokęs vėliau, visgi išsižadėjo tos kalbos ir tapo lietuviu, o ne prūsų rašytoju. Bretkūnai pradedant (lietuviškai) rašyti (1567-69) jau buvo pasirodę visi trys prūsų kalba katekizmai. Bretkūnas pasekė Mažvydą" (ibid. 155 psl.). Čia tenka truputį pagalvoti ir papūgiškai nekartot mokytojų nacių teigimus.

Kokių būdu tie Vėluvos apylinkės "prūsai" galėjo savo akcentą kreipti į lietuvių kalbą, arba tas jaunas "prūsas" J. Bretkūnas pasgordyti savo prigimtą kalbą — tapti lietuviu, kai, anot pačio Salio, lietuvių gyventa ir lietuviškai kalbėta daugiau kai už šimto km. į šiaurę, už Nemuno? Kiekvienas, mokąs lietuvių kalbą, nebūdamas kalbininku, patvirtins, kad vada — Bretkūnas, Varnynas, Bamblys yra grynai lietuviški ir iki šių laikų visoje Lietuvoje vartojami.

Iš tiesų, šie Vėluvos, Friedlando, Žemijos (Sambos) gyventojai buvo lietuviai-lietuvininkai ir kalbėjo lietuviška tarme. Bet kaip tuomet su tais trimis prūsų katekizmais? Tenka pripažinti, kad tikroji Prūsia (Elbingo plačios apylinkės) XVI amžiuje jau buvo suvokietinta ir

gal būtų prūsikai jau niekas nekalbėjo, bet buvo dar išlikę prūsų išeivių (kolonistų) žemių (Sambos) ir kitur. Apie tai A. Salys (žr.: ibid. 155 psl.) rašo: "Karaliaučiaus univ. prof. J. Behmas J. Rėzos 1625 m. išleisto Bretkūno versto psalmyno prakalboje sako: ...ir senoji prūsų kalba (die alte Preusche Sprach), kuri dar Prūsijoje vartojama kai kurių žmonių pajūryje (Mano pabr. V. Z.) (an der Seekant), Fischhauseno, Ziokų, Labguvos apl. ir Kuršių pamarų". Iš to seka aiški išvada, kad prūsų kalba buvo vartojama tik menkos grupės žmonių pajūryje, o dauguma gyventojų vartojo lietuvių kalbą. Tai patvirtina ir dr. Tetzner savo veikalė: "Die Slaven in Deutschland" ir lietuvių kalba pamaldos Karaliaučiaus, Fischhauseno, Labguvos, Vėluvos, Girdavos ir kitose apskrityse. Dėl to katek. kalbos nesupratimo, buvo nutrauktas jų leidimas Pabety klebono Abelio Willio trečiojo (prūsų) katekizmo, vertėjo prakalboje įrašas, kad katekizmo kalbą "supranta ir gerai permano visus žodžius" (wol zuschicken und vernemen alle wort) net Ordino XIII šimtmečioje atkelti į Semoje sūduviai, yra iš tiesų tik tuščias savo blogai atlikto vertimo pagyras. Jis prūsų kalbos nemokėjo ir iš viso negalėjo vertinti kiek kas ją supranta, tuo labiau, kad jis vertimą atliko per tulkus, padarydamas tos kalbos tikrą jovalą. (Tokios nuomonės yra žymūs kalbininkai Leskien, Brueckner, Endzelin ir kt.).

Reikia turėti omeny, kad kryžiuočiai, norėdami saugiau jaustis jų okupuotoje Prūsijoje, dėl prūsų sukilimų, vykdė genocidą, masines žudynes, prūsai buvo priversti bėgti toliau į rytus ir ramesnes lietuviškas sritis, be to, ir Ordinas tai skatino. Tokiu būdu atsirado bėglų prūsų nedidelės kolonijos Semoje ir toliau į rytus lietuviškose srityse (net Lietuvoje ir rusų Novgorode ir kitur).

Žinoma, minimi sūduviai, gyvendami Semoje apie 300 metų, susidurdami su tokiais pat ateiviais prūsais galėjo (XVI a.) vieni kitus geriau suprasti, nes lietuvių ir prūsų kalbos tarmės nedaug buvo skirtingos. Vokiečiai pangermanistai (ypač naciai, stengėsi politiniais tikslais išplėsti prūsų vardą, ji dideliu kalbiniu skirtingumu pa-

remti ir priimti grynai lietuviškom sritim. A. Salio asmenyje jie rado uolų taktininką ir jų tezių perteikėją, net į Liet. Enciklopediją. A. Salui Brestas) Brasta yra tik senas rusų Brestas (ibid. 150 psl.). Jis nepaisimena, kad ta vietovė VI-gando kronikoje (232 psl.) 1379 m. buvo vadinama Priske, t. y. bristkė, bristukė, brasta, brastakė (žr.: P. Būtenas, Pietinė Lietuva... 80 psl., 1964). Rusai vadino Brest-Litovsk.

Šis lietuvių autochtoniškumas Rytprūsijoje, kaip spyglys akys, įstrigo po pirmojo pas. karo naciams-pangermanistams. Paneigdami visus mokslo duomenis, jie (Mortzenai, Kargė, Čerullis ir kt.) sugalvojo naują fantaziją, kad visi Rytprūsų gyventojai lietuviai yra atsikėlę iki XVI a. kaip kolonistai iš Didžiosios Lietuvos. Šia fantazija pangermanistinio mokslo atstovai pasistengė išdoktrinuoti pas juos besimokančius Nepr. Lietuvos stipendininkus. A. Salys savo disertacijoje "Die zemaitschen Mundarten" lietuvių-zemaičius stengiasi "sukursinti" (pangermanistų žodyne reiškia padaryti mongolais), o Liet. Encikl. Maž. Lietuvos lietuvių-lietuvininkus "suprūšinti" (pangermanistų žodyne — padaryti germanais). Apie tai plačiau — mano brošiūros 53-54 psl. Šio krašto lietuviškumą parems ruošiamas vietovardžių vardynas (apskritimis). 4.

Tai dėl gerb. recenzento pamintų, kad ir schematinis žemėlapis, tai nėra taip paprastas paruošti, be to, manau, kad pilnai užtenka pridėti knygelėje trijų istorinių žemėlapių. Kad aiškiau atrodytų Algirdo-Kęstutis lietuvių politiniai etninės sienos patarčiai antrajam (Būgos) žemėlapyje nvesti pašeili (raudonais taškais ar brūkneliais) būtų nuo Lenkijos (Mazovijos) ir Prūsijos (Pomeranijos) ir Prigėlių, pro Karaliaučius, Pliavą, Baltijos jūrą, į Dauguvos žiotis (Ryga), toliau Dauguvą, jos (įbrėžtu žemėlapyje) įtaką Aiveste link Plskavos (Plas) Pskovo kunigaikštystės sienos).

Prof. Vernadskio (Lijamaj) žemėlapyje, kad aiškiau atrodytų skirtingos tautinės kiltys, galima, pavyzdžiui, rausvos spalvos pašėliu pabrūkinti lietuvių kiltis: Lithuanian — (prūsians) golad, yvatigians, kors, zimigola, letgola ir golad — prie Okos upės). Lenkų kiltis — pvz., žalsvos spalvos pašėliu, Poles — (pomorane, kuitavians, mazovians, silezians, khorvations) ir melsva spalva suomių-ugrų kiltis — Suomi (Liv, chud, korrelians, vod, em, ves, chud, meria, meshchera). Trečiajam, prof. dr. J. Ochmanskio žemėlapyje pravestą etninę sienos liniją galima patikrinti pagal vietovardžius J. Andriaus didžiajam Lietuvos žemėlapyje iš 1956 m.

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Liudas Dovydenas, MES VALDYSIM PASAULI. Atsiminimai ir intymūs duomenys apie bolševikmeti Lietuvoje dviejuose tomuose. Kainuoja po 4 dol. tomas. Juose yra 517 psl.

Jurgis Gliuda, SIMAS. Platus literatūrinis aprašymas apie Simo Kudirkos pagėimį ir jo išdavimą rusams. Tragedija įvyko bendradarbiu toji ir tiltu statytoju su sovietais sukeltų mirtų miglose apie besikeičiantį komunizma. 158 psl., 3 dol.

Jurgis Gliuda, AGONIJĄ. Romanas. 408 psl., kainą 5 dol. Aprašoma Lietuvos vyriausybės kapituliacija prieš bolševikus ir jos narių elegyso tragikose dienos.

Stefanija Rūkienė, GRIZIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsiminimai, parašyti ramiai, klasišku stiliumi apie sunkia pavergtą lietuvių dalį. Aprašoma būdas ir stilius prilygsta geriausiems garsiosios rašytojos Pearl Buck kūriniams. 526 psl., kietais viršeliais, kainuoja 6 dol.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie džiūnt Lietuva, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose, Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais, kainą 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Mūsų tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išsivyskėjęs nesikeičiantis komunizmo klastingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl., \$4.00.

ČIKAGIETIS ISPŪDZIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVOJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaidžius aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl., \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKŲJŲ KILIMŲ Į VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą išpūdi. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS. Autoriaus pastabuma neapgauna inturisto ir agitpropo propaganda bel užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KRĖVĖ SAVO LAISVUOSE 1944-54 m. 49 psl., \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpestiai apie išeivijos kultūrinį gyvenimą. Skurdi tremtis ji nepalenkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vada! yra ne mažiau žiaurkingi. Pasitaukime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS, 52 psl., \$1.00.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami NAUJIESE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608 atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIESE,

1739 S. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months. \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Komunistinėms eilėms galo nesimato

Rusų karo jėgoms įsiveržus į Lietuvą, okupantui „pastaciui socializmas“ ir įvedus „komunistinę“ santvarką, eilėms prie krautuvų nebėra galo. Per 25 metus, kol buvo „statomas socializmas“, eilės buvo lauke, prie krautuvų durų, nes krautuvės buvo tuščios, prekių neužtekdavo, tai žmonėms tekdavo anksti ateiti prie krautuvės, kad ką nors gautų. Geros pardavėjos apskaičiuodavo, kiek turėdavo prekių, o vėliau suskaičiuodavo eilėje laukiančius žmones ir pasakydavo, kuriems verta laukti, o kuriems laukimas nieko neduos. Blogos pardavėjos nieko nesakydavo. Kai atskirdavo partijos narius skiriamus davinius ir pasidėdavo savo šeimai „perkamas“ prekes, pardavinėjo, kol prekių būdavo, o likusiai eilei liepdavo prapluti.

Rusai „komunistinę“ santvarką ir eilės prie krautuvų jau stato 54 metus, o lietuviškieji kvilingai prie tos pačios santvarkos jau dirba 30 metų, bet nuo eilių nei Rusijoje, nei rusų okupuotoje Lietuvoje jie nepajėgia atsipalaiduoti. Anksčiau perkėję eilės stovėdavo lauke, o dabar didžiausios eilės pasidaro pačioje krautuvėje.

Rusai, norėdami parodyti, kad jie Ameriką ne tik tavi, bet kai kuriais atvejais, kaip Vytautas Zinkevičius pranešė vienam Jungtinių Tautų komitetui, net pralenkė, pačioje Maskvoje ir keliuose okupuotose kraštuose suorganizavo kelias „savitarnos“ krautuves. (Taip jie vadina „self-service“ krautuves). Pirmon eilėn jie padarė kelias tu krautuvų fotografijas ir paskelbė užsienio leidžiamose komunistinėse spaudoje. Parodžius kelias pilnas krautuvų lentynas, komunistai jau galėjo džiaugtis, kad Ameriką jiems pavyko pasivyti. Pasivijus, aiškūs daiktai, bus labai lengva pralenkti.

Sutarus visus „komunistinės“ santvarkos planuotojus, gavus valstybinės plano komisijos pirmininko sutikimus ir pasitarus su keliomis ministerijomis, tokia savitarnos krautuvė buvo suorganizuota ir Vilniuje, propagandistų išgarsintuose Žirmūnuose. Pirmą dieną viskas atrodė labai gražiai, bet prekybininkų pasitarime Žirmūnų savitarnos krautuvės viršininkas išdėstė komunistų partijos vadams atsiradusius šesėlius. Vilniuje leidžiamos Tiesos korespondentai Vanda Bogušienė ir Petras Jankauskas, specialiai pasiūstį į prekybininkų pasitarimą, šitaip praneša:

„Ir mums tatau labai nemalonu, — kalbėjo Vilniaus „Žirmūnų“ prekybinio centro direktorius M.

„Gimtojo Krašto“ puslapiuose pasidairius

Liepos 21-ji Lietuvoje įteisino vergiją

„Gimtojo krašto“ 1971 m. 30 nr. perskaičiau lyg ir vedamąjį „Gimusių liepos 21-ąją“. Straipsnis autorius nepasirašytas, tai reiškia redakcijos pažiūras. Rašinio tikslas priminti skaitytojams, ypač jaunimui, kas atsitiko 1940 m. liepos mėnesį ir pasirūpinti, kad lietuviai tos datos neužmirštų.

Ten rašoma: „Kiekvieną va-

Kaplanas. — Ir kaltininką žinom — blogai veikia sumuojančios kasos. Jos dažnai išsina į rikiuotės. O remontavimo kombinatas jas remontuoja ne kaip. Taip atsiranda eilės“. (Tiesa, 1972 m. sausio 20 d., 2 psl.).

Prekybinės įstaigos vedėjas susidūrė su tais pačiais sunkumais, su kuriais jau 50 metų susiduria visi planuotojai ir „komunistinės“ santvarkos direktoriai. Jiems trūksta gerų mašinų. „Komunistinės“ santvarkos planuotojai stato įvairias mašinas, bet kai reikia pastatyti gerą ir stiprų sunkvežimį, tai kreipiasi į Ameriką, Vokietiją ir net Prancūziją, kad nuvažiuotų į Sovietų Sąjungą, užimtų naujus plotus, pastatytų rusams reikalingas dirbtuves ir išmokytų, kaip pastatyti gerą sunkvežimį nuo priešakinio rato iki paskutinio sraigtelio. Sovietų valdžia priėjo įsitikinimo, kad rusai inžinieriai tokio sunkvežimio nemokės suplanuoti ir pagaminti.

Rusai suplanavo savitarnos krautuves, leido kelias pastatyti, bet negali „komunistinės“ eilės atsikratyti net ir savitarnos krautuvėje. Kalta, žinoma, ne krautuvė, bet kalta mašina, kuri nepajėgia tinkamai skaičiuoti, o dar arčiau, kai ta pati mašina, kaip Kaplanas tvirtino, „išsina į rikiuotės“. Jeigu šitaip „iš rikiuotės išėjus“ registeris tikrai atsivertų ir vėl grįžtų į rikiuotę, kaip tai dar Amerikos krautuvų registeriai, tai ir skystis nereikėtų. Bet kai jau „iš rikiuotės išėjusiam“ registeriui reikia šaukti talkon „kombinatą“, kuris „išėjusius iš rikiuotės“ registerius lėtai ir blogai remontuoja, tai eilės būtinai turi atsirasti.

Be „iš rikiuotės“ išvirtusieji registeriai dar nėra pati didžiausioji savitarnos krautuvų ir „komunistinių“ planuotojų gėda. Pasirodo, kad „naujos santvarkos“ planuotojai užmiršo kelis svarbesnius dalykus. Jie užmiršo susverti, įrišti, įvynioti ir pardavimui paruošti prekes. Kaip gali veikti savitarna, jeigu mėsa neįvyniota, jeigu bulvės nesusvertos, jeigu kiaušiniai stovi didelėse dėžėse? Parduodamų prekių susvėrimą ir supakavimą Vilniuje vadina fasavimu. Tie patys korespondentai apie įvyniojimą dar šitaip rašo:

„Apie savitarnos problemas kalbėjo ir Vilniaus prekybinių organizacijų viršininkas P. Kukenys. Gyventojams labai patogiu, kai jie gali nusipirkti fasuotų (įvyniotų) bulvių, daržovių. Deja, visiškai patenkinti paklausos neįmanoma, nes nėra į ką fasuoti“. (Ten pat).

„Komunistinės“ santvarkos viršininkas Kukenys priėjo išvados, kad reikia pastatyti specialų apšildomą namą, kuriame savitarnos krautuvėms skiriamas prekės galėtų susverti, įvynioti ir supakuoti, kad galėtų sukrauti į savitarnos krautuvų lentynas. Tokio namo dar nėra, jam ir planai dar neparuošti. Reikės dar gerokai skubėti, kad rusai amerikiečius pasivyti.

dešimt vienerius metus, liepos 21 d., Kaune ir Vilniuje rinkosi minios žmonių į didžiules demonstracijas — mitingus, pameikinti naujai išrinktą Lietuvos Liaudies seimą, pritarti jo numatytam Lietuvos politinio ir ekonominio gyvenimo pertvarkymui“.

Galvoju, kad būtinai reikia prisiminti ir priminti mūsų jaunimui, kas tada dėjosi mūsų tėvynėje ir kaip buvo sunaikinta Nepriklausomos Lietuvos laisvė ir mūsų tauta paskandinta kraujo ir asarų jūroje.

1940 m. birželio 15-ąją raudonosios Stalino divizijos okupavo Lietuvą ir jį tankiai purvan sūmynė žydintį ir džiugų mūsų gyvenimą. Tą vasarą Sovietų Sąjunga, sulaužiusi visas jos pasirašytas tarptautines sutartis, panaikino Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybinį suverenumą.

Į Lietuvą Stalino atsiųstas V. Dekanozovas įsakė J. Paleckį sudaryti tariamąją Lietuvos liaudies vyriausybę. Naujoji vyriausybė tuojau legalizavo komunistų partiją, paleido iš kalėjimų komunistus ir visus kriminalinius nusikaltėlius, nes pastarieji visada būna ištikimiausi komunistų talkininkai. Taip pat uždaryta visos patriotinės ir religinės organizacijos. Laikraščiai dar buvo palikti, bet pakeisti redaktoriai ir redakcijos pasodinti patikimi komunistų agentai. Tuojau pradėta ruošti „liaudies seimo“ rinkimus. Kandidatų sąrašus sudarė komunistų partija iš tiek asmenų, kiek seime buvo numatyta vietų. Sąrašuosna pateko visi komunistai ir tik keli, dėl akių, įrašyti nepriklausomi kandidatai. Po visą kraštą pasipylė būriai agitatorių su šūkiu „ne vieno balso liaudies priešams“.

Prieš pat rinkimus buvo suminti aukštesni valdininkai ir politinių partijų ir patriotinių organizacijų žymesni veikėjai — 2,000 asmenų. Sumintųjų gimėnėms buvo pasakyta, kad jų artimieji sulaikyti todėl, kad nebūtų drumsčiama rinkimų rimtis. Patikinta, kad po rinkimų visi sumintieji būsią paleisti. Tai buvo šlykštus komunistinis melas, nes sumintieji nebuvo paleisti ir beveik visi nukankinti kalėjimuose ir Sibiro vergų stovyklose.

Tie rinkimai vyko raudonųjų divizijų durtuvų paunksmėje ir rusiškojo saugumo naganų globoje. Rinkimų sąrašus sudarė valstijų ir miestų valdybos. Daug žmonių nebalsavo arba įmetė subraukytus balotus, bet vyriausioji rinkimų komisija, viestiek paskelbė, kad balsavo 99.8% visų rinkikų.

Išrinktasis seimas tuojau sudarė komisarinę vyriausybę, kuri uždarė visus nepriklausomybės laikaisėjusius laikraščius ir žurnalus. Išleista įsakas, kuriuo nusavinama ūkininkų žemė, didesni miestų gyventojų namai, fabrikai, krautuvės, bankai ir bankuose privačių žmonių indėliai. Lietuvos valiuta buvo pakeista menkaverčiais rubliais — santykiu 1 rublis lygus 10 litų. Taip galutinai ir išgrindų buvo sugriautas Lietuvos ūkinis ir ekonominis gyvenimas.

baudžiama laikais ir pilnai įteisino komunistinę vergiją.

Tai vis tik kruviną liepos 21-sios istoriją. K. Ukana

(Bus daugiau)

Pietų Amerikoje ARGENTINA

Lenkai paminėjo brolius Eismontus

Martin Coronado pranciškonų koplyčioje gruodžio 18 d. paminėjo brolius Mykolą ir Petrą Eismontus ir jų pagalbininką Vaidieką Dąbrowskį, prieš du metus žuvusius Atlante su jų jachta „Polonia“.

— Aldo Aleliūnas apie mėnesį laiko paviešėjęs pas motiną Bronę Karavaitę - Aleliūnienę, seserį Amandą ir svainį Hektorą Zinkevičių bei kitus gimines, sausio 22 išskrenda Chicago, kurioje gyvena jau daugiau kaip du metai. Chicagoje gyvena ir jo brolis Aloyzas su šeima.

— Aristidas Bičiūnas sykiu su savo žmona Izabele Skapavičiūte ir 5 metų amžiaus sūnum iš Chicago, šventės praleido atostogaudami Argentinoje.

— Antonia G. Laureckis (Laureckytė) Buenos Aires universitete baigė ekonominių mokslų fakultetą ir š. m. sausio mėn. 6 d. gavo prisiekusios knygvedės diplomą.

— Dr. Violeta Deveikytė, Vytauto ir Marijos A. Korvin-Targonskaitės Deveikių vieturė duktė, kovo 3 d. sukurė lietuviškos šeimos židinį su inž. Karoliu Gaidimasku. Po Civilinės metrikacijos formalumų moterystės pažymėjimą gavo Vartų lietuvių parapijos bažnyčioje, o šauni vakarienė — Argentinos Lietuvių Centro salėje.

— Nelida Misiūnaitė, Antano ir Onos Vikanytės Misiūnų duktė, A. L. Centro Tautinių Šokių Ansamblio viena iš svarbiausių šokėjų kovo 11 d. sukurė šeimos židinį su Ansamblio bendradarbiu-dailininku Jorge Delbene. Po Civilinės metrikacijos formalumų moterystės ryšių pažymėjimą gavo Santo Cristo bažnyčioje, o iškilminga vakarienė, Argentinos Lietuvių Centro salėje.

— Dr. Birutė Šermukslis, dirbanti Buenos Aires ligoninėje Fernandez, už savo mokslo darbus laimėjo medicinos premiją, — rašo La Prensa sausio 12 d. numeryje.

MOKINIŲ POKALBIS

— Kada mokytojas būna pikčiausias?
— Kai atneša rašto darbus.

istorinė Lietuvos Valstybės apžvalga

4

Politikos konjunktūra šiek tiek pagerėjo tik lapkričio mėnesio pabaigoje, kai naujas kancleris gr. Hertlingas deklaravo apsisprendimo teisę Lietuvai, Kuršui ir Lenkijai ir ta pačia prasme priėmė audiencijoj Tarybos atstovus.

Tačiau netrukus įvykiai Rusijoje pagerino Vokietijos karo padėtį: bolševikai pasiūlė paliaubas, ir akivaizdų separatines taikos derybų Lietuvos klausimui susidarė didžiai nepalankios sąlygos. Tuo momentu Taryba, eidama savo uždavinį sukurti nepriklausomą Valstybę, ieškojo išieties laisvo apsisprendimo teisės pavartojime. Tačiau Vokiečių Vyriausybė sutiko su nepriklausomybės proklamavimu tik ta sąlyga, jeigu Taryba antrojo rezoliucijos dalyje pažadės aukščiausiai minėtus santykius su Vokietija konvencijų pavidale karo ir ekonominės srityse.

Tokios sąlygos atsirado Tarybos gruodžio mėn. 11 d. deklaracija, kuri veikiai iššaukė didelę opoziciją tiek pačioje Taryboje, tiek visam krašte. Juo labiau, kad okupacijos valdžia ne tik neatmainė savo valdymo metodų, bet ir nuginauzė patį nepriklausomybės proklamavimą. Taryba pergyveno sunkią vidaus krizę. Dalis narių išėjo; Konferencijos sudaryta vienybė iš-

iro. Naujos pertraktacijos su Vokiečių Vyriausybe neatkleidė jokios prošvaisės. Priešingai, net kompromisų šalininkus Taryboj jos įtikino dėl nepasieptų Vokietijos imperialistinių siekių ir privertė imtis griežtesnio takto. Vokietijos visuomenė Brastos derybų metu taip pat griežčiau pakėlė balsą prieš viešpatuojantį militarinės partijos kursą.

Tuomet Tarybos nariai pasiryžo vėl su-eiti vienybėn ir drauge paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Tai buvo vasario 16 d. 1918 metais. Paskelbimo forma skambėjo:

„Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovė, remdamos pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugšėjo mėn. 18 — 23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą, demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskiriant nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis“

„Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas Steigiamasis Seimas, demokratinio būdu visų jos gyventojų išrinktas“.

Vokiečių Vyriausybė tą deklaraciją su-prato kaip gruodžio 11 d. rezoliucijos panaikinimą ir atsiskė pripažinti proklamaciją. Tik prieš pat Brastos taikos sutarties ratifikaciją, kai Reichstago dauguma pareikalavo iš Vyriausybės, kad būtų leis-

ta Tarybos Delegacijai atvykti Berlyną su savo pareiškimu, Delegacija gavo nuvykti ir kovo 23 d. notifikavo vasario 16 d. nepriklausomybės paskelbimo formulą. Tą pačią dieną Vokietijos Kaizeris išdavė Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo dokumentą, betgi tą pripažinimą suiršo su reikalu sudaryti su Vokietija militarinę ir ekonominę konvenciją.

Tuo tarpu Lietuvoj vokiečių okupacijos valdymo sistema ne tik nepagerėjo, bet buvo dar griežčiau ir atžulniau vykdoma. Drauge prasidėjo ypatinga politikos akcija už Lietuvos uniiją su Prūsija, o vėliau su Saksais. Tam buvo ieškoma šalininkų vietinių dvarininkų tarpe. Pasunkindami re-žimą, vokiečiai erzino žmones prieš Tarybą; taip pat protegavo bolševistinę propagandą. Pačiai Tarybai atkirtė susisiekimą su visuomene. Mokyklose prasidėjo dar biauresnė germanizacija. Emė daugiau iš-galėti militarinių partijų.

Iš santarvės valstybių pusės jokio aiš-kaus ir palankaus balso Lietuvos klausimui tuomet nebuvo girdėti. Buvo teiginiai ben-dri planai arba grąžinti Lietuvą senajai Rusijai arba sujungti su Lenkija atspai-prieš Vokietiją. Abu planu feturėjo tiek bendro, jog lygiai griežtai prieštaravo lietuvių siekimams. Taryboj vėl kilo didžių svyravimų. Kaip tik tuo metu jos tarpe iš-kilo planas greičiau priėmti prie kokios nors išeities. Keliui užkirsti vokiečių projek-tuojamoms unijoms su Prūsija ar Saksais ir greitesniam pačios politinės padėties iš-

aiškinimui buvo liepos mėnesį 1918 metais ištarta pasaukti Lietuvos Valstybės sos-tan Viurtenbergo herzogą Urachą, kurs buvo davęs pasižadėjimų respektuoti vi-sas Lietuvos suverėniteto ir nepriklausomybės teises. Tās niekieno nelauktas nu-tarimas sukėlė didelio triukšmo vokiečių militarininkų tarpe. Tačiau drauge jis ap-sunkino ir Tarybas vidaus padėti, nes iš-šaukė didelę opoziciją, ir dalis Tarybos narių vėl išstojo. Prasidėjo sunki kova tiek su vokiečiais, tiek savo tarpe. Okupacija griežtai neigė bet kokias Tarybos teises ir statė įvairiausių kliūčių pačios valstybės kūrimui. Tuo metu taip pat demonstraty-viai Lūdendorfas derėjosi su lenkais dėl Vilniaus atidavimo Lenkijai už kompromi-sus Poznanę ar Silezijoj. Joki Tarybos protestai nepadarė.

Ta padėtis atsimainė tik tai kanclerio princo Maxo Bodenecio metu. Spalio mėn. 20 d. audiencijoj pareiškė Tarybos prezidi-umui, kad Vokietija, eidama laisvo apsis-prendimo principu, Tarybai ir jos suda-rytai Vyriausybei pripažįsta pilną laisvę tvarkyti Lietuvos kraštą, lyginai kaip ir lietuvių tautai laisvę spresti apie savo kon-stituciją ir santykius su kitomis valstybė-mis.

Praktikos reikalams sureguliuoti, oku-paciją likviduojant buvo paskirtas Lietu-vai tam tikras generalinis komisaras.

Spalio 28 d. Taryba turėjo sesiją, ku-rioj nustatė laikinos Lietuvos konstitucijos dėsnius. Tais dėsniais eidama Taryba pa-

vedė savo Prezidiumui (iš trijų narių), einančiam Valstybės prezidentūros parei-gas, kvieisti ministerį pirmininką ir suda-ryti Vyriausybę. Lapkričio 5 d. tuo būdu buvo pakviestas profesor. Voldemaras suda-ryti Kabineta, kurs pradėjo savo darbą lapkričio 11 d. šėsių ministerių sąstate.

Reikia dar pažymėti, kad toj pačioj se-sijoj Taryba lapkričio 2 d., t. y. dar prieš Vokiečių revoliuciją padarė tokį nutarimą „Lietuv. mėn. 2 d. Valstybės Tarybos nu-tarimas — kvieisti hercogą Urachą Lietuvos Karalium — nevykdomas. Galutinai tas klausimas paliekamas risti Steigiamajam Seimui“.

PIRMASIS KABINETAS

Naujos Vyriausybės darbas ėjo sun-kiausiasiose sąlygose. Vokiečių revoliucija dezorganizavo okupacijos kariuomenę ir prasidėjo didžiausi plėšimai. Nors paliau-bų sąlygos, pasirašytos Spaa, vokiečiams įsakė tol pasilikti okupuotuose rytų kraš-tuose, kol santarvės valstybės atras tai rei-kalingu tvarkos išlaikymui, tačiau dezor-ganizuotos kariuomenės masės bėgo Vokietijon ir leido eiti paskui Rusų bolševikų kariuomenę. Naujasis Lietuvos Kabinetas, neturėdamas lėšų ir reikiamo laiko, negalėjo pasiroditi krašto apgynimui ir tu-rėjo trauktis į Kauną.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite Dienraštį „Naujiens“

DR. ANNA BALIONAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLIO LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rezid. telefonas: WA 1-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012
Telefonas: Prospect 8-1717

DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val. kas diena po pietų 1-3 val. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadien. ofisas uždarytas.
Rez. 3241 WEST 66th PLACE
Phone: R 7-8668

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPIMŲ TAKŲ
CHIRURGIJA
Telefonas: 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HE 1-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.,
antradieniais ir penktadieniais nuo 1-5 val.,
trečiad. ir sekmadien. tiksliai susitarus.

Rez. GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 3-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir sekmadien. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTSMOUTH 7-6000
Rezid. telefonas: GARDEN 3-7278

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Residencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien., antradien., ket-
virtadien. ir penktadieniais nuo 3 iki
7 val. popiet. Ketvirtadien. ir sekmadien.
Gimniai nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarus. Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2456 WEST 63rd STREET
Val. antradien. nuo 1-4 po pietų.
Ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadien.
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečiadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099
DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGŲ
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Sėkmadien.
ir trečiad. 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HE 1-2123
Rezid. telefonas: GIBSON 8-6195
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatsiliepia, tai telefon. GI 8-6183

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bap-
dažai. Speciali pagalba kolum-
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Sėkmadieniais 9-1.
1850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas: Prospect 6-5084

Paskutinis Sudiev

Atsisveikinant su amžinybės
išskelavusiu Antanų Gintneriu

Šių metų sausio 15 dieną Pet-
kaus laidotuvių koplyčioje
(2533 West 71st St.) atsisvei-
kinom su visuomenininku ir
spaudos darbuotoju, a. a. An-
tanu Gintneriu. Kiekvienas iš
mūsų, kuris tą vakarą atsis-
veikino vėlionį, išleidžiantį
paskutinę šios žemės kelionę,
jautė širdyje skausmą ir liū-
desį. Per daug dažnai ir neti-
kėtai mirtis pradėjo retinti
spaudos žmones.

Išplėšiami darbštūs kūrybin-
gi žmonės, palikdami ant rašo-
mųjų stalų nebaigtus darbus.
Prie šitokių priskirtinas ir An-
tanus Gintneris. Paliko ant ra-
šomojo stalo daug nebaigtų
darbų, jų tarpe ir Lietuvių žur-
nalistų Sąjungos Chicago sky-
riaus nebaigtą almanachą, pa-
vadintą "Laikas ir Žodis".

Tebus priminti ir keli kiti jo
gyvenimo brožai. A. Gintne-
ris buvo vienas darbščiausių
Zanavykų krašto sūnus. Mano
pažintis su juo užsimezgė tik
gyvenant Chicagoje, kai įsis-
teigė LZS-gos Chicago skyrius.
O kiek artimesnis bendravis-
mas prasidėjo, kai teko kartu
dirbti šio skyriaus valdyboje.
Malonu ir lengva buvo su juo
dirbti, nes buvo draugiškas ir
turėjo didelį patyrimą organi-
zaciniame darbe.

Be organizacinių reikalų,

dažnai pasikalbėdavom ir apie
asmeninę buitį. Paskutiniu
laiku jis pergyveno daug ne-
malonumų, susilaukė daug
priekaištų. Tačiau jis buvo op-
timistas, per daug nenusimin-
davo, ryžtingai kovojo, dra-
siai veikė ir ieškojo tiesos.
Jis norėjo daug kam padėti,
bet dėl visuomeninės veiklos,
jam kartais pritrūkdavo laiko
viską atlikti, visur suspėti. Ži-
noma, jis galėjo klysti, galėjo
neišsėsti, bet jis niekad neda-
rė to, kas prieštaravo žmoni-
kumui.

Buvo daug dalykų, dėl ku-
rių mūsų nuomonės skyrėsi,
bet nė jis, nė aš neturėjome no-
ro draugystę nutraukti.

Būdamas veiklus, jis su vi-
sais kalbėjo, kiekvienam su-
gebėdavo ką nors malonaus
pasakyti ir dalyvauti ten, kur
yra lietuviškas reikalas. Šis jo
sugebėjimas, judrumas įvedė
jį į ne vienos organizacijos va-
dovybę. Su jo atsisakyimu lie-
tuvų visuomenė ir lietuviškoji
spauda neteko aktyvaus dar-
buotojo. Ypač LZS-gos Chica-
gos skyrius jo pasigė.

J. Kapčinskas

DETROIT, MICH.

Vasario 16-tos minėjimas

Nepriklausomybės 54-jo at-
kūrimo sukakties paminėjimas
Detrote įvyks 1972 m. vasario
mėn. 13 d. 3 val. p. p. Mercy
College Auditorijoje. Vasario 13
d. 9:30 val. ryto vėliavos pa-
kėlimas prie miesto rotušės ir
nuleidimas 5 val. p. p. Vėliavos
pakėlimui ir nuleidimui vado-
vauja Jūrų šaulių "Svyturio"
kuopos pirm. M. Vitkus, daly-
vaujant St. Butkaus kuopai,
skautams, ateitininkams, vy-
čiams ir kitoms organizacijoms
organizuotai.

Pamaldos vyks už žuvusius
karius ir partizanus visose tri-
jose bažnyčiose: šv. Antano -
10:30 val., šv. Petro - 10 val.,
ir Dievo Apvaizdos parapijos šv.
Beatrice bažnyčioje - 10 val.
Organizacijos pamaldose, taip
pat ir minėjimo metu Mercy
College auditorijoje dalyvauja
organizuotai su vėliavomis.
Pagrindinis kalbėtojas iš lie-
tuvų yra pakviestas čikagietis
Kazys Kleiva.

Vasario mėn. 12 d. 7 val. vak.
Lietuvių namuose lietuvių pa-
grindinio kalbėtojo pagerbimui
rušiama vakarienė. Kviečiama
organizacijos ir visuomenę daly-
vauti.

Minėję programą: Detrote
Jaunimo choras, vadovaujamas
muziko St. Šližio ir tautinių šo-
kių "Šilainės" grupė, vadovu-
jama G. Gobienės.

Kaip kiekvienais metais, taip
ir šiais, minėjimo metu bus ren-
kamos aukos kovai dėl Lietuvos
laisvės. Surinktos aukos bus pa-
siųstos Amerikos Lietuvių Ta-
rybai.

GEROS DOVANOS

Šios knygos parduodamos dabar "Naujienose" su
didelėmis nuolaidomis:
Dr. A. J. Gussen - DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. \$3.00
Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$2.00
Minkštais viršeliais tik \$1.50
Dr. A. J. Gussen - AUKŠTA KULTūra - ŽIAURUS ŽMONĖS.
Kelionės po Europą išplėdžiai. Vietoje \$2.00 dabar
tik \$1.50
Galiama taip pat užsisakyti paštą, atsiuntus čekį arba
money orderį.

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

Ilgameio BALFO pirmininko, prelato J. B. Končiaus knyga
ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS
404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kietis viršeliai \$4.00, minkšti - \$3.00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriau
šia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir ki-
tas tremties vietas. Knygą pasiųsime adresatui, jei pasi-
ųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Minėjimą ruošia Detrote Lie-
tuvų Organizacijų Centro val-
dyba.

— Š. m. sausio mėn. 23 d. įvy-
ko Lietuvių Namų Draugijos
metinis narių susirinkimas. Su-
sirinėjimo dalyvavo apie 70 na-
rių. Turint galvoje narių skai-
čių, tai nedaug. Perrinkta nau-
ja 1972 metams valdyba: pirm.
Dr. V. Milleris, vicepirm. J. At-
kočaitis, fin. sekret. J. Braženas,
sekret. A. Grigaitis ir kasinin-
kas J. Maršalkovičius. Revi-
zijos komisija: V. Sarka, M. Vit-
kus ir E. Milkauskas. Kandidatė
G. Viskantienė. Metinė Lietuvių
namų apyskaita rodo, kad pajau-
mų buvo 17,256.21; tiek pat ir
išlaidų. Nurodyta, kad Lietu-
vių namai pilnai išmokėti. Tik
išskolinata St. Butkaus kuopai
\$1000. Per visus 1971 metus
naujų narių šimtinių įstojo
į Lietuvių Draugiją 20.

— Detrote Lietuvių Bendruo-
menės metinis narių susirinki-
mas įvyks vasario mėn. 6 d.
12:30 val. Lietuvių namuose.
— Dariaus-Girėno Klubo me-
tinis narių susirinkimas įvyks
sausio mėn. 30 d. 12:30 val. Lie-
tuvų namuose. A. Miežis

CLEVELAND, OHIO

Vasario 16-osios minėjimas

Lietuvos Nepriklausomybės
atstatymo 54 metų sukakties mi-
nėjimas įvyks sekmadienį, va-
sario mėn. 13 d., sekančia tvar-
ka:

Šv. mišios: 10 val. Panelės
šv. Nesiliaujančios Pagalbos liet.
parap. bažnyčioje. Prieš mišias
vėliavų pakėlimas parapijos
aikštėje.

10:30 val. šv. Jurgio liet. pa-
rapijos bažnyčioje.

Iškilmingas minėjimas: 4 val.
Panelės šv. Nesiliaujančios Pa-
galbos liet. parapijos salėje.

Kalbas pasakys Cuyahoga Ap-
skrities komisierius Frank R.
Pokorny ir visuomenininkas inž.
Jonas Jurkūnas iš Chicago.

Meninę dalį atliks mūsų žy-
mus LTM Čiurlionio Ansamblio,
vadovaujamas muziko Alfonso
Mikulskio.

Visos lietuvių organizacijos
prašomos dalyvauti pamaldose ir
minėjime su vėliavomis ir visi
Clevelando ir apylinkių lietu-
viai kviečiami skaitlingai atsi-
lankyti. Minėjimo metu bus ren-
kamos aukos Lietuvos laisvini-
mo reikalams.
ALT Clevelando skyr. v-ba

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

VENEZUELOS LIETUVIŲ
NAUJIENOS

— Inž. Linas Mažeika iš Cara-
cas su p-le Nijole Kukanauzaite
iš Maracay sukūrė lietuvišką
šeimą. Medaus mėnesį pralei-
do keliaudami autu po Pietų
Ameriką.

— Stud. Algimantas Dugnas
susituokė su p-le Sofija Šulcaite.
Abu gyvena Caracas mieste.

— Inž. Vl. Venckų, Venezue-
los LB pirmininką 1972 metų
proga sveikino kardin. A. Sa-
more, vysk. V. Brizgys, LLK
pirm. V. Sidzikauskas, PLB
pirm. S. Barzdukas, Vliko vice-
pirm. agr. J. Audėnas, Čiurlio-
nio ans. vad. A. Mikulskis,
Grandinėles vadovai A. L. Sa-
gai, Latvių kun. Gulbis, CIP-
DEM — F. M. Suarez, Argenti-
nos Lietuvių Balsas ir daugelis
kitų. Pirmininkas dėkoja.

— Naslės Vandos Bieliūnienės
brangenybių krautuvė Europa
Maracay mieste, Naujų Metų
sukimo naktį, per atšarginį
sandėlio langelį įlindę piktada-
riai pavogė brangenybių 13.650
dolerių vertės.

— Dipl. teis. Kaz. Nausėda, N.
Metų išvakarėse, auto nelaimė-
je sunkiai sužeistas. Iš ligoninės
pervežtas baigia sveikti savo na-
muose, Caracas. Tą patį nak-
tį turėjo širdies priepuolį Punta
de Oro savininkas Juozas Ginei-
ka. Po širdies priepuolio sveik-
ta savo namuose. Las Tejerias
pareigūnas Vilius Folkmanas,
Maracay. Nuo plaučių uždegi-
mo Caracas ligoninėje gydymas
visuomenininkas Orentas.

V. V.

KOLČIKIO VALDYBOS NUTARIMAS

— Pašaro dar užteks visai žie-
mai, todėl nutarta jo duoti ir
penktos brigados brigadininkui.

Susirinkimų ir parengimų PRANEŠIMAI

— Chicago Lietuvių Suvalkiečių
Draugijos metinis narių susirinkimas
įvyks penktadienį, sausio mėn. 28 d.
8:00 val. vak. Hollywood Inn svetai-
nėje, 2417 W. 43rd Street. Nariai
prašomi atsilankyti. Bus revizijos ko-
misijos pranešimas ir svarbių reika-
lų aptarimas.
Eugenija Strungys, nut. rašt.

— Joniškėlių Labdarybės ir Kul-
tūros Klubu narių susirinkimas įvyks
antradienį, vasario 1 d. 8 val. vak.
Hollywood salėje, 2417 W. 43rd Street.
Nariai ir narės prašomi gausiai daly-
vauti, nes turim svarbių reikalų ap-
tarti. Jau laikas nario mokesčių už
1972 metus užmokėti. Po susirin-
kimo bus valės. A. Kalys

A. A.
LEOKADLJAI AUGUSTIENEI
mirus,
Jos vyro broliui Kostui ir jo žmonai Julijai
Augustams gilią užuojautą reiškia
Naujienų vadovybė
ir tarnautojai

LEOKADLJAI AUGUSTIENEI
mirus,
vyro broliui Kostui Augustui ir
Julijai Augustienei nuoširdžią
užuojautą reiškia
E. Rūkienė
K. Vaitkevičius
V. Čepas

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandov-
gražiausias gėles ir valinink atva-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėles.
ROY R. PETRO (PUTRAMENT) 2:
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220
GUŽAUSKŲ
GĖLĖS VISOMIS PROGOMIS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonas: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telefonas: GROvehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonas: Townhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIEŠTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401
BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1136-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911
LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228
South Holland, Illinois

OPEROS DŽIAUGSMAI IR RUPESCIAI

Gydytojai remia "Juratę ir Kastytį"

Sausio 16 dieną per didelį "Dana", kurios pasaulinė premija ir pinigai įteikti "Juratei ir Kastytiui" Operoje. Sešioliktasis gyvavimo metais Operos kolektyvas stato kompozitoriaus V. Banaičio "Juratę ir Kastytį". Operos meno vadovas A. Kučiūnas, pakvietęs kalbėti, pareiškė, kad jis vis daugiau įsilygi į šį Banaičio kūrinį, kurio redagavimui jam jau pavykę baigti. Šios operos pastatymą teks laikyti svarbiausiu visų metų CLO darbu. Banaičis buvo vienas svarbiausių stipriausių mūsų kompozitorių. Jis neieškojo efekto, bet bandė išsakyti grynai muzikos garsais. Ir "Juratei ir Kastytiui" kompozitoriui pavyko sukurti tikrai lietuvišką melodiją, kurios sudaro tiegiausią pasitarinai lietuvišką kultūrai. Pastatytos jau dvi lietuviškos operos: Karnavičiaus "Gražina" ir Gaidelio

1971 metų Lietuvos Fondo pelno skirstymo komisija su LF Tarybos pirm. dr. G. Baluku ir LF valdybos pirm. dr. K. Ambrozaičiu. Iš kairės į dešinę sėdi: dr. J. Valaitis — komisijos pirm., dr. G. Balukas, dr. K. Ambrozaičis. Stovi iš kairės: dr. F. Kaunas, J. Kavaliūnas, kun. J. Borevičius, SJ, dr. A. Razma ir A. Kairys. Lietuvos Fondas 1971 m. paskyrė iš pelno 40,000 dol. lietuvių reikalus. Nuotrauka dr. K. A.

sunkių kūrinių, nes per tiek metų choral, solistai ir visas personalas susigyveno, įsigijo didelį patyrimą meninėje dalyje ir techninėse darbuose. Šiai operai sumobilizuotos stiprios Chicago jėgos: dail. A. Valeška, režisierė Z. Kevalaitytė-Visockienė, kostiumams — M. Kripkauskienė, grimui, perukams J. Kelečius, scenai — J. Čijūnėlis ir C. Rukuiša. A. Kučiūno nuomone, ši opera bus didelis įnašas emigraciniame lietuvių gyvenime. Jis neabejoja, kad pasisekimas — garantuotas.

Trumpai kalbėjo režisierė Z. Kevalaitytė-Visockienė. Ji pareiškė savo dėkingumą operos vadovui bei lietuvišką darbą, kurio dirbti ir ji pakviesta. Ji bandysianti būti naudinga.

Dail. A. Valeška prisiminė, kad prieš daug metų jam teko dirbti dekoracijų darbą Lietuvos Operos pirmomis dienomis. Tuomet nebuvo tokių sąlygų, kaip čia. Atyginių nebuvo, drobių vietoje būdavo naudojami maišai, tačiau iš nieko Lietuvos dailininkai sukurė dekoracijas. Dailininkas sutikęs dirbti šį nelengvą, daug valandų pareikalaujantį darbą dėl savo pagarbos muzikai Banaičiui, kuris ilgai svajojo apie "Juratę ir Kastytį" pastatymą scenoje.

Dekoracijos irgi privalo būti meno kūrinys. Šioje operoje galima ieškoti įvairiausių efektų, galima naudoti ir labai modernią techniką. Dėl sprendimo jau susitarta, efektų bus ieškoma ir randama, pareiškė A. Valeška.

Stanley Balzekas, kuris šiais metais rūpinsis operos išpoulinimu svetimųjų tarpe, pareiškė darysias žygių patekti į amerikiečių spaudą ir radijo stotis.

Toliau V. Radzius, pristatęs dirigento asistentus Alice Stephens ir A. Gečą ir solistus: St. Barą, Aldoną Stempuzienę ir Margaritą Monkienę, paprašė S. Barą pakalbėti apie klaviro išleidimo lėšų klausimą. Stasys Baras pareiškė, kad šią operą kai kas jau mėgina vadinti "daktarų opera", nes labai daug lėšomis prisidėjo mūsų lietuvių gydytojai. Ohio gydytojų sąjunga davė virš 1,000 dol. Illinois Gydytojų sąjunga — 1,000 dol. Daug aukoja orkestracijai ir klavirui pavieniai daktarai.

Čia pat Alice Stephens įteikė Operos išdalinimui 100 dol. "Aidų" auką. Pradėjus kalbėti apie pinigus, V. Radzius parodė ir G. ir A. Lietuvių čekį — 500 dol.

S. Baras dar pridėjo, kad pirmoji repetitija davė jam labai gerą vaizdą, jo nuomone, šia opera, lietuvių galės didžiulius, tik reikia visiems su meile dirbti.

"Juratę ir Kastytį" įvyks ba landžio 29, 30 ir gegužės 6 ir 7 d. V. Radzius pabrėžė, kad ir keturi pilni spektakliai nepadengs visų su šia opera susijusių išlaidų, nes neįmanoma išsinuomoti drabužių, kaip tarptautinėms operoms, tenka patiems pasirūpinti gaidomis, reikia ir daugiau repetitijų, nes amerikiečiai orkestrantai nėra matę šios operos muzikos. Pasitikime mūsų dosniąja visuomene, užbaigė žodį V. Radzius.

Pasikalbėjime dalyvavo, be jau minėtų: Gražina Bičiūnaitė, J. Vidžiūnas, V. Stropus, A. Bliskis, dirigentas A. Vasaitis, visa eilė spaudos ir radijo darbuotojų. Po to Momkai parodė jau išgarsėjusį savo namų vaidinimą, pakviesdami visus į tokioms progoms pritaikytą rūši.

BLUSŲ MAUZOLIEJUS

Sensacija Londone sukėlė skelbimas, kad iš varžytynių paruošama lordo Rotšildo, mirusio 1937 metais, garsioji blusų kolekcija.

Toje kolekcijoje yra 380,000 alkoholyje užkonservuotų blusų, kurios tame keistame muziejuje ar mauzoliejuje yra išsortuotos pagal rūšis, veisles ir įvairiausias kitokias blusiskas rasines charakteristikas.

SKRYBELAITĖ KALTA

Ši skrybelaitė Jums tikrai labai tinka. Užsidėjusi ją, Jūs atrodote 10 metų jaunesnė.

Reiškia, ja nusiėmusi as atrodysiu dešimčia metų senesnė. Nepirkiau.

TRUMPAI

— Genovaitė Breichmanienė. Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV-tosios Tautinių Šokių Šventės meninės dalies vadovė ir Kanaados Lietuvių atstovė, sausio 29 d. atvyksta į Čikagą, kur turės pasitarimus su Chicago ir apylinkių tautinių šokių vadovais. Ta proga bus paruoštos muzikinės juostos, kurios bus išsiųstos visom užsiregistravusioms tautinių šokių grupėms.

— Jonas Jasaitis ir Kaspars Radvila apygardos valdybos nariai, ateinantį sekmadienį sausio 30 d. lankysis LB Melrose Parko apylinkės susirinkime. J. Jasaitis ir K. Radvila prieš dvi savaites dalyvavo LB Cicero apylinkės susirinkime ir taip pat stengsis aplankyti ir kitas apylinkes.

— JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdyba nutarė prašyti JAV LB Tarybos prezidentą, kad sudarytų sąlygas pakeisti LB Tarybos sesijos vietą — sesiją kviešti Chicagoje, o apygardos valdyba sutin

MISCELLANEOUS FOR SALE

PARDUODAMA už geriausią pasiūlymą gera sofa, lempos su staliukais, kavinės stalukas ir fotelis. Skambinti nuo 12 iki 9 val. vak. tel. YA 7-2277.

ka sesiją globofi. Tarybos sesija numatyta sukviešti balandžio mėnesio pabaigoje Dainavoje, tuo pačiu metu, kai Chicagoje vyks "Juratę ir Kastytį" operos pastatymas.

— Jonas Vaičiūnas, Antanas Būga ir Kazys Rožanskas (LB Vidurio Vakarų apygardos valdybos nariai sudaro branduolį Jaunimo Metų k-to Chicagoje. Komiteto sudarymu rūpinasi LB apygardos valdyba. Vaičiūnas, Būga ir Rožanskas valdybos pavesti stengiasi komite tan sukviešti daugiau narių.

— Akt. Zita Kevalaitytė-Visockienė, kurią lietuviškoji visuomenė gerai pažįsta iš jos puikiai atliktų vaidmenų įvairiose teatro pastatymuose ir, kuri scenos darbe reiškiasi ir kaip gabi režisierė, yra Chicago Lietuvos Operos pakviesta būti operos režisierė Banaičio "Juratės ir Kastyčio" operos pastatymui šį pavasarį Chicagoje. Aktorė kvietimą priėmė ir jau pradėjo darbą.

— Keleivio Kalendorius 1972 metams yra gaunamas Naujienose. Kainuoja 1.50 dol. Jame yra gausu įdomių aprašymų, duomenų, net poezijos. Redagavo S. Michelonas.

— Johnny Unitas — Jonaitis, Baltimorės futbolo komandos Colts pagrindinis žaidėjas, išrinktas profesionalų futbolo žaidėjų "Man of the Year" titulu. Pažymėjimas įteiktas rungtynėse tarp geriausių American National žaidėjų. Nacional lygos žaidėjų tarpe buvo čikagiešis Dick Butkus.

— Vincas Kačinskas atšventė kapos ir vienerių metų amžiaus sukaktį kartu su artimaisiais, atvykusiais į jį proga pasveikinti. Prie vaikų stalo pasakyta gražios kalbos, įvertinti suaktyvininko veiklą ne tik lietuviškame gyvenime, bet ir kėlimą Lietuvos reikalų Amerikos studentų organizacijoje Young American for Freedom, kurioje jis aktyviai dalyvauja ir yra kviečiamas į organizacinius pasitarimus.

— J. Sarkienė, Omaha, Nebr., susipažinusi su Naujienomis, užsisakė jas visiems metams, prašydama prisiųsti keletą lietuviams naudingų knygų.

— Vladas Balys, Pembroke, Ont., Canada, savo laiszę atkreipia dėmesį, kad Amerikos lietuvių bei reikalo steigia naujas organizacijas ir jų garsinimai užima spaudos puslapius, pamiršdami senąsias. Kanaados lietuvių mokslus einantis

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ŽEMAIMS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITE SI

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

MARQUETTE PARKE moderniškas 2 po 6 kambarius 14 m. mūro namas. Žema kaina. Rūsūs, garažas, apžiūrėjimui skambinti LISKUS R. E. Tel. 434-8786.

LAIMINGI NAMAI

10 BUTŲ MŪRAS, apie \$14,500 nuomos. Marquette Parke. Kaina \$74,700. Investuokite pelningai ir saugiai.

12 METŲ 2 butų geriausias mūro namas. 2 atskiri šildymai, 2 auto garažas, pačiame Marquette Parke. — \$37,700.

SVIESUS 2 BUTŲ 11 metų mūras, naujas garažas su elektr. durimis, gazu medis, alumi. langai, nauji karpetai, 2 radiant šildymai, sveiki oro vėsinimo, sausas aukštas beismantas, prie pat Marquette Parke. \$44,900.

DIDELIS 6 kambarių mūras. Modernus 2 auto garažas, kabinetų virtuvė, gazu šildymas. Puikus namas gyventi Marquette Parke. \$22,500.

8 KAMBARIŲ mūras, liuksus įrengta virtuvė ir vonia, nauji karpetai, puošnūs beismantas, garažas, arti parko. — Prims rimta pasiūlyma.

2 BUTŲ MŪRAS arti bažnyčios ir mokyklų. 3 kamb. sausas beismantas, 2 auto garažas. \$29,000.

ŽEMES — 30 rėdų su garužu prie pat parko. \$10,400.

Valdis Real Estate

7051 So. Washenaw Ave. RE 7-7200

APYNAUJIS 2-ju butų gražus mūr. no 3 mieg., alumi. langai, karštu vandeniu šiluma gazu. 2-ju autom. garažas. Gražioje vietoje prie parko. — \$40,500.

6 KAMB. MŪR., moderni virtuvė ir vonia, alumi. langai, karštu vandeniu šild. gazu. Marquette Parke. \$21,500.

APYNAUJIS 1½ aukšto mūr., alumi. langai, šiluma gazu, įrengtas rūšys 2-ju autom. garažas. Marquette Parke. \$38,500.

GRAŽUS 4 BUTŲ mūr., alumi. langai, karštu vandeniu šild. gazu, modernios vonios. Mūr. garažas. Marquette Parke. \$52,000.

VIRŠ 50 PĖDŲ pločio, gražus kampinis sklypas 2-ju butų namui "Oak lawn". Tel. 434-8786.

LABAI GERAS 10 butų mūras. 2 automobilių mūro garažas. Marquette Parke. — Tik \$88,000.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

Tel.: 471-0321

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatau senus v. su rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 So. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60609

TEL.: VI 7-3447

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. L. AURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange įstaiga)

Piguos automobilų draudimai.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis

3208½ W. 95th St.

GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobilių išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.

Chicago Lietuvos Taryba šiais metais

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS

ruošia vasario 20 dieną, sekmadienį,

2 val. po pietų

AUDITORIUM THEATRE

70 East Congress Street

Lietuvių tautos laisvės kovų sukaktį paminės Akademija ir koncertu.

Akademijos pranešėjus šiomis dienomis paskelbsime, o koncerte giedos Chicago Lietuvos Operos Choras, Lietuvių Meno Ansamblys Dainava, gros pianistas Andrius Kuprevičius, dainuos solistės Gina Čapkauskienė ir Aldona Stempuzienė. Diriguos ir akompanuos maestro Aleksandras Kučiūnas.

Bilietai kainos tokios: nuo \$1.00, \$2.00, \$3.00, \$3.50 iki \$4.00.

Chicagoje iš anksto juos galima gauti Marginiuose.

Kviečia visus šiame minėjime dalyvauti

CHICAGOS LIETUVIŲ TARYBA

Jau atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga, aprašanti paskutinį 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 684 psl. Kijetais viršeliais \$10.00, minkštais \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalies draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 49 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 viešesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiški, socialistinių, laisvamaniški ir kitų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir pastutu:

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKA

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.

V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaujai kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga.

Kaina \$1.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, Lietuvoje gyvenusiems ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantiems žmonėms tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užsėti "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$1.50 čekį arba Money Orderį, pridant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJENOS

1739 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knyga pasiųsiame.